

ספר

גם אני אודך

*

כולל בירורי הלכות ומשא ומתן בענינים
הנוגעים למעשה שקיבלתי מידידי
הג"ר משה חליוה שליט"א מח"ס ענפי משה
ושא"ס

*

חלק ל"ז

*

על שאלותי שחקרתי
בחסדו הגדול של הקב"ה
גמליאל הכהן רבינוביץ
בן אאמו"ר הגה"ח רבי אלחנן יד, שליט"א

שנת תשפ"ב לפ"ק

© כל הזכויות שמורות

הערות והארות יתקבלו בשמחה רבה
להרב גמליאל הכהן רבינוביץ

ת.ד. 539

בני ברק

טל: 052-7128536

יו"ל ע"י מכון "גם אני אודך"

உலகம் இதுவரை அறியப்படாத

הסכמת הגה"צ גאב"ד זכרון מאיר שליט"א

חיים מאיר הלוי ואזנר

רב אב"ד ור"מ

זכרון מאיר, בני ברק

בן לא"א מרן פוה"ד גאון ישראל הכ"מ ז"ל

בס"ד. יום כ"ג שבט תשע"ו

הנה כבוד הה"ג האברך שלם בדעת ובתבונה ר' גמליאל הכהן
רבינוביץ שליט"א הראה לי ספרו היקר ובו חליפת מכתבים
ותשובות נפלאות מהה"ג רבי משה חליוה שליט"א כיד ה' הטובה
עליו, בירורי שמעתתא להלכה למעשה, וכב' המחבר כבר זיכה
הרבים בספריו הקודמים, וכמעשהו בראשונות ברוב כשרון כך
מעשהו בספר הזה, ומן המעט שהצצתי לפי מסת הפנאי ראיתי
העמל והיגיעה שהושקע בכדי לכוון לאמיתה של ההלכה.

יזכה כב' המחבר להפיץ מתורתו ויראתו לכבוד ה' ולכבוד תוה"ק,
וחפץ ה' בידו יצליח בכל ימי חייו. לאורך ימים טובים, סייעתא
דשמיא, ברכה והצלחה בכל אשר יפנה לטובה.

ברוב יקר והערכה למען כבוד התורה ולומדיה

חיים מאיר הלוי
16.7

הסכמת הגה"צ רבי אשר וייס שליט"א גאב"ד "דרכי תורה"

אשר זעליג וייס

כגן 8

פעיה"ק ירושלים ת"ו

ה' אב"ד

בס"ד

קטנה בלתי נשאת ונשואה הי"ד לע און יאונגן - נגה: משנה ושלמה י"ד
האידן הי"ד וינפלאו בהג"ה מאה מלכות אש"ט. כח אכח יג קנא יוא
אידן י"ד זה דעיהותו ביה"ט מאה (איד וינפלא דקליה זבן אפן דלפול
וואה. ופאמ"ב ו"ז שיינן לעלות, ודה עלי וואה דמלכות דמשה, על
בן אהרן אהרן בלתי נשואה ונשואה הי"ד וינפלא וינפלא. ידן אהרן
ספי זה מלכות דיהדות אש"ט. וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא
שכח ינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא
כח נשואה וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא
אידן וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא וינפלא

הוי"ה וינפלא

ברכת הגה"צ רבי יודה טשזנר שליט"א

יום ב' דר"ח תמוז תשע"ו פה אופקים

מכתב ברכה

לכב' ידידי הרב משה חליוה שליט"א.

ראיתי סדרת הספרים "גם אני אוזך" של תשובות מכת"ר, ומאד נהנתי מהדברים שם, ואפשר לפלפל הרבה בדבריו הנחמדים.

וכעת אסתפק בשתי הערות על תשובתך בחלק ה' של תשובות אלו "גם אני אוזך" עמ' כ"ו, באם נשבר המכסה אם מברך על טבילת הסיר לבדו, ואם כשטובל הסיר עם המכסה האם מברך על טבילת כלים, שכב' כתב שמברך על טבילת הסיר לבד "על טבילת כלים", ודבריו נכונים.

ואוסיף:

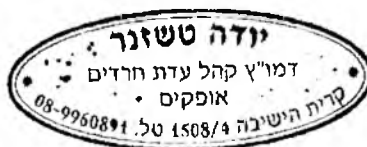
(א) ראיתי בספר טבילת כלים להגר"ץ כהן שליט"א שכותב, שאם טובל סיר עם מכסה ואין למכסה שימוש נפרד מהסיר הרי שניהם ביחד נחשבים כלי אחד ומברך "על טבילת כלי", אולם אם יש למכסה שימוש עצמי גם בלי הסיר (כמו שיש קערות מפירקס שאפשר להפוך את המכסה לבשל בו לבד או להשתמש בו להגשת האוכל וכדו') מברך "על טבילת כלים".

(ב) לאחרונה נשאלתי מאברך אחד, שנשבר לו המכסה של הסיר שלו וקנה מכסה חדש, האם צריך לטבול המכסה והאם מברך עליו. ועניתי לו שפשוט שצריך לטבול המכסה, וגם על על טבילת המכסה לבד בלי הסיר מברך "על טבילת כלי".

והנני מברך את ידידנו, שיזכה תמיד לשבת על התורה ועל העבודה במנוחת הנפש, ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, והשי"ת יצילהו מכל מכשול וטעות, ויזכהו להגדיל תורה ולהאדירה, לזכות את הרבים בספרים מועילים, לאמיתתה של תורה.

בברכת התורה,

יודה טשזנר

הסכמת הגה"צ בעל "משנת יוסף" שליט"א

יוסף ליברמן

ראש ישיבת "כולל שומרי החומות"
ורב דקהל סדיגורא ירושלים ת"ו
מח"ס "משנת יוסף"
רח' אבינדב 3 ירושלים תובב"א

בס"ד, ח' אייר תשע"ו פעיה"ק ירושלים ת"ו

שמחתי לראות הספר הנכבד בשם גם אני אודך הכולל בתוכו חמישים בירורי הלכה ומשא ומתן בענינים שונים הנוגעים למעשה שכתב הרה"ג החריף ובקי מו"ה רבי משה חליוה שליט"א מח"ס 'ענפי משה' ושא"ס מק"ק אופקים להרה"ג המפורסם בשערי הלכה מיחוסי כהונה מו"ה גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א, והם בירורי הלכה נחמדים, בטוב טעם ודעת נאמרים, וכבר איתמחו תרי גברי הרבנים החשובים השואל והמשיב הנ"ל בתורתם דמבדרן בבי מדרשא.

כבר כתבתי בכמה מקומות שהוצאת ספרים בהלכה או באגדה וכדו' הרי זה מרבה קדושה בישראל, והוא הכח הנגדי נגד הסט"א המתנכלת ללומדי ולאחלי התורה, ואשרי מי שזוכה להרבות כבוד שמים.

יהא רעוא שיפוצו מעיינותיהם חוצה, ויזכו להגדיל תורה ולהאדירה, ולהרבות תורה וקדושה בישראל, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא יחד עכב"ב הי"ו, לאורך ימים ושנים.

ובאעה"ח למען התורה הקי' ולומדיה

ברכת הגה"צ רבי שמחה הכהן קוק שליט"א אב"ד רחובות

הרב שמחה הכהן קוק
הרב הראשי ואב"ד
רחובות

ב"ה, י"ד אדר א' תשע"ו

מכתב ברכה

תיתי ליה להרה"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א שזכה כבר מאז לחבר ולפרסם ברבים ספר "פרדס יוסף החדש על המועדים", וכמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה, זכה, חקר שאלות רבות ומגוונות על ד' חלקי שו"ע, והניחן על שולחנו של הרה"ג משה חליוה שליט"א בעל מחבר ספר "ענפי משה" ועוד ספרים, ואת התשובות קיבצם וסדרם הרב רבינוביץ בכריכה נאה בשם "גם אני אודך" למען יוכלו המוני אוהבי תורה להנות מאורם של תורה זו.

חיבה מיוחדת לספר, על שבתחילת הספר העתיק פסקי הלכות מגדולי פוסקי הדור בדורנו מרן הגאון הגדול הגר"ש הלוי ואזנר זצוק"ל בעל "שבט הלוי", שזכה לקבל אישית ממרן הרב זצ"ל.

אנו מברכים את הרב חליוה שליט"א שיזכה לשבת באהלה של תורה ימים רבים וכן להרביץ תורה, ואת הרב רבינוביץ שיזכה להיות שלוהא דרחמנא בהגדלת והפצת תורה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא ומתוך שפע ברכה.

בברכת התורה
ובברכת כהנים באהבה

הרב שמחה הכהן קוק

הסכמת הגה"צ רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א גאב"ד מערב בני ברק

Rabbi Shmuel Eliezer Shtern

Dayan in Rabbinical Court
of HaGaon HaRav Wosner, Shlita
Rosh Yeshiva Chasam Sofer
Rav of West Bnei-Brak
1 Harav Kuk St. Bnei-Brak 51273

שמואל אליעזר שטרן

רומ"צ בכיר"צ של מרן הגר"ש ואזנר שליט"א
ראש ישיבת חוג חת"ס
ורב מערב בני ברק
רח' הרב קוק 1, בני ברק 51273

בס"ד, יום ד' שני כ"ה

שם אביו אהרן ב"ר יהודה מן החסידים,
בסיפור סגור גר א"ת ז"ל, אביו יקר
אולי גמולו מ"כ פ"ג מאזנו של רבו הרה"ק
האורח והנאמן רבו משה חיים שליט"א, שהיה
בצוץ אצלו של שאלתו האמתית של אב"ד
הרה"ק המהולל דגשבור, קני"א"ן סגור,
רבו אהרן הכהן רבינו של"א, אביו האמין
האורח המהולל הכהן רבינו של"א, אביו האמין
סגור מברכו ואנשי"א אהרן, יהיה רצוני שיהיה
שם הכהן רבינו דגשבור קני"א"ן יקר
שם אביו אהרן ב"ר יהודה מן החסידים

ד"ר גאון
שלמה

הקדמה

ישתבח הבורא ויתהלל היוצר אשר זיכני להגות בתורה הקדושה ותוך כדי לימודי בטור ושו"ע ונו"כ חנני בשאלות נחוצות ומעשיות, ולהעלותן על שולחן מלכים מאן מלכי רבנן, ותהלה לק-ל הנני זוכה לעמוד בקשר רצוף עם תלמידי חכמים וגדולי הדור שליט"א אשר משיבים על ספקותי בעין יפה.

בחיבה מיוחדת זכיתי לקבל מאות תשובות מידידי המופלג הג"ר משה חליוה שליט"א מח"ס ענפי משה וש"ס נכבדים, תוכן רצוף אהבה, וכדי שלא למנוע טוב מבעליו אמרתי מיגו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה והנני מדפיס כעת בס"ד חלק שלושים ושבעה הכולל תשובות ובירורים בנוסף למה שזכיתי להדפיס מכבר שלושים ושישה חלקים מתשובותיו ואי"ה עוד חזון למועד לכרכים הבאים בס"ד, ויש בזה תועלת להראות איך שבכל סעיף בשו"ע אפשר להתעמק ולחדש היכי תמצא ונפק"מ להלכה, ולחקור בשורש טעם שבכל הלכה והלכה, וקוב"ה חדי בפלפול דאורייתא, ותן לחכם ויחכם עוד, שיהיה לסיוע גדול לעיין בהלכה היטב, שכל איש מישראל חייב להתנהג כפי ההלכה על כל צעד ושעל בכל עת ובכל שעה.

וקראתי שם החיבור גם אני אודך כשאר החיבורים שהוצאתי לאור בס"ד משום ששמי גמליאל ואני אומר זה הפסוק בפסוקים לשמות אנשים בתהלים (ע"א, כ"ב) "גם אני אודך בכלי נבל אמתך א-לקי אזמרה לך בכנור קדוש ישראל".

וביאורו שגם אני אודה לה' על החידושים שחנני ברוב רחמי וחסדיו, וגם להודות לידידי הג"ר משה חליוה שליט"א שהקדיש מזמנו היקר לענות לי בחפץ לב על כל ספקותי.

ואסיים בתפילה "יוצרי הבינני מורשה להנחיל" שאזכה להנחיל מורשה זו תורה לדורות עולם ולהגדיל תורה ולהאדירה ויתקיים בנו מקרא שכתוב "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", אמן כן יהי רצון.

בברכת כהנים באהבה, כעתירת

גמליאל הכהן רבינוביץ

מח"ס "גם אני אודך" ו"פרדס יוסף" החדש על המועדים

אקדמות מילין

אודה ה' בכל לבב על כל טובותיו ונפלאותיו עמדי ועם כל אשר לי מידו יתברך, ועל שזיכני במתנת חנם לעמוד בשער דהאי ספרא "גם אני אודך" חלק שלושים ושבעה מתשובותינו לשאלותיו היקרות דידידנו הרה"ג החו"ב צנמ"ס שלשלת היוחסין כש"ת מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ופרדס יוסף החדש על המועדים אשר בטוב עינו נשאו ליבו להוציאו לאור עולם כשלושים ושישה כרכי תשובותינו הקודמים אשר הו"ל בטוב טעם ודעת. ויהא רעוא קדם אבוהון דבשמיא שיזכו הוא וכל אשר באהלו להתברך בכל הברכות האמורות בתורה.

והא מילתא דפשיטא דאין לסמוך בשום פנים ואופן על תשובותינו להלכה ומכל שכן למעשה הן באשר לא זכיתי להגיע להוראה והן לצד אשר נכתבו לפום ריהטאי ולפי מיעוט שכלי וידיעותי וכאשר הארכנו בהקדמתנו לחלקים הקודמים, באופן שכל הדפסת הני תשובות הוי לפלפולא בעלמא ולהעיר לב המעיינים למישקל ולמטרי בהני שמעתתא ותרבה הדעת. ולמורי ההוראה משפט ההכרעה. ואודה לכל אשר יעמידנו בקרן אורה לאמיתה של תורה [ועיין בהקדמת שו"ת אז נדברו חלק ה', עמוד ד', ד"ה זאת, ע"ש]. ומצלאין אנן קמיי מלכא ואלהא דשמיא כי יזכנו להוסיף להגדיל תורה ולהאדירה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גואל צדק ועד בכלל.

הק' משה חליוה

מפתחות

חלק אורח חיים

סימן א' – א. המניח כרית מעל בגדיו וישן ע"ג הכרית אם יש לחוש דמשכח תלמודו. ב. קריאת כתב שע"ג קבר..... א.
סימן ב' – תיקן אות כ' פשוטה לעשותה עיגול ע"י כתיבה אי שרי לגרור אח"כ מאי דהוסיף. **נספח** – מכתב מהרב קלונימוס גדליה גרינפלד שליט"א בענין הנ"ל..... ג.
סימן ג' – העברת פלאפון למצב שקט באמצע שמו"ע..... ט.
סימן ד' – אם מותר לקפל עלונים בשבת קודש..... י.
סימן ה' – חיתוך פטריות דק דק בשבת קודש..... יג.
סימן ו' – שיעור יד סולדת..... יד.
סימן ז' – אכילת סעודת מלוה מלכה קודם חצות בעל כרחו או אחר חצות לתאבון..... טו.
סימן ח' – בענין כתיבת חידושי תורה במוצאי שבת..... יז.
סימן ט' – הערות על גליון "אזמרה לשמך" בהלכות פסח א. נקיון תחת המקרר והתנור. ב. בקבוק לתינוק לפסח. ג. בדיקת החסה בליל יו"ט מול האור..... יח.
סימן י' – אם מותר לחולה רח"ל לאכול בשר בתשעת הימים כשיש תחליפי בשר..... כ.
סימן י"א – אכילת בשר בסעודת מלוה מלכה במוצ"ש חזון..... כא.
סימן י"ב – לבישת עניבה בשמחת בר מצוה בתשעת הימים..... כב.
סימן י"ג – גזירת קשרים שנתהוו בשערות קטנה בימי בין המצרים..... כג.

חלק יורה דעה

סימן י"ד – שאלות בעניני טבילת כלים..... כד.
סימן ט"ו – ברכון שנפל על גג וחשוף לשמש ולכלוכים אם ידחפנו ויפול וירימנו כשא"א באופ"א..... כה.
סימן ט"ז – הנחת ספר שם הגדולים ע"ג ספרי קודש..... כו.
סימן י"ז – קציצת אילן מאכל לעשות הימנו גביע קידוש ופמוטות וכה"ג..... כז.

חלק אבן העזר

סימן י"ח – חתן שלא אמר וידוי קודם חופתו.....כט
סימן י"ט – כשמקדשים שוב מחמת קידושי טעות שהיו ביום קודם אם יש
לחתן להתענות ולהתוודות שוב.....ל
סימן כ' – נאמנות תמונות וצילום ודיאול לענין לאסור אשה על בעלהלא

ענינים שונים

סימן כ"א – מכתב לספר "לקיחה תמה" בענינים שונים א. לימוד תורה על
שולחנו. ב. העלאת בשר ודגים על שולחן אחד. ג. אמירת ייש"כ לכהנים
בירידתם מן הדוכן.....לב
סימן כ"ב – מכתבי תורה בענינים שונים (אשר נשלחו להבה"ח יאיר נ"י
והבה"ח יואל נ"י למשפחת אלמקייס) א. זמן הבאת ס"ת כשמתפללים
ברחובה של עיר. ב. בענין הנ"ל. ג. הוצאת ס"ת לקריאה בתורה בצהרים
לחתן בר מצוה. ד. אם יכבד כהן ראשון בשתיה מיין הקידוש. ה. קנה עליה
לתורה ובטעות נתנוה לאחר. ו. אם יש למעט בדיבור בבדיקת חמץ גם
כשמדבר לצורך. ז. רחיצה בבריכה שמימיה היו מגולים בלילה. ח. אם יש
בל תשחית בזריקת פחיות שיכול לקבל עליהם דמי פיקדון. ט. גביית כסף
על פריטת צ'ק אם יש בזה רבית. י. אם יש חשש לצלם קבורת מת ב"מ. יא.
הנאה מראיית מטוס המרסס באיסור בשמיטה.....לה
סימן כ"ג – השמחה בלידת בת.....מז

רמזים במקרא וענינים שונים

סימן כ"ד – בקרא (במדבר ח' ב') בהעלותך את הנרות וגו'.....מח
סימן כ"ה – רמזים לעניית אמן בכונה בקרא (במדבר כ"ה י"ב) "ברית
כהונת עולם".....מט
סימן כ"ו – רמז בקרא (במדבר ל' ג') לא יחל דברו.....נ
סימן כ"ז – רמז בפסיעת ג"פ שבסיום תפילת שמו"ע.....נא
סימן כ"ח – רמז בשם חג השבועות.....נב

סימן א'

יצו ה' את הברכה למע"כ הרה"ג מוה"ר **יעקב ארנפרוינד** שליט"א רז"מ מוסדות משען לתלמיד, שלו' וברכה וכט"ס,

א.

המניח כרית מעל בגדיו וישן ע"ג הכרית אם יש לחוש דמשכח תלמודו

במ"ב סי' ב' (ס"ק ב') כתב וז"ל "המניח מלבושיו מראשותיו משכח לימודו, ואפשר אם מניח דבר אחר המפסיק בין ראשו לבגדיו אין קפידא", ושאל מע"כ נ"י בגוונא שמניח כרית מעל מלבושיו וראשו על הכרית אם הוא בכלל דבר אחר המפסיק בין ראשו לבגדיו דאין קפידא, או דבעי להניח דבר אחר לבר מכרית מעל בגדיו. ויסוד שאלתו בזה אם נימא דכר בטל לראשו, ולא מהני לאחשובי הפסק. הנה ראיתי מטין לכמה מהאחרונים דנקטו בפשיטות דכל הקפידא הנ"ל דייקא אי מניח מלבושיו מראשותיו. אך אם מניח כרית המפסיקה בין ראשו למלבושיו, ליכא קפידא. אמנם בעיקר הדבר דהמניח דבר אחר המפסיק בין ראשו לבגדיו אין קפידא. הנה המ"ב ז"ל גופיה נקיט לה בלישנא דאפשר (ועי' בשעה"צ (שם, ס"ק ז') דמקורו מסי' מגן גבורים) ומו"ר מרן שה"ת הגר"ח קניבסקי זצוק"ל עמד בהאי ענינא בספרו ספר הזכרון ומסיק שאין ראוי להקל בזה, ע"ש. (מיהו אם אמנם היה מקום לחלק בין כרית לשאר דברים, לפי"ז היה מקום לדון במ"ש מו"ר מרן זצוק"ל דבברכות (כ"ג ב') אי' מניח תפילין תחת מראשותיו ומוקי לה בין כר לכסת, והוכיח מינה דמבואר דגם הא חשיב תחת מראשותיו. ולהנ"ל הא י"ל דשאני כר משאר דברים, ודוק. אלא דמהא דלא חילק בזה מו"ר מרן זצוק"ל ש"מ דס"ל דחד דינא להו, וק"ל).

ב.

קריאת הכתב שע"ג הקבר

ואשר העיר במ"ש המ"ב (שם) דהקורא כתב שע"ג הקבר משכח לימודו, דאכתי היאך ידעו מקום מנוחת הנפטרים ב"מ, וכן נמי דקשה ליהרר בזה

מאחר דכל ביה"ח מלא במצבות שיש כתב ע"ג ואטו יעצים עיניו כל זמן היותו שם. הנה בספר הזכרון למו"ר מרן הגר"ח זצוק"ל מיייתי מספר נגיד ומצוה דהביא מהאר"י הק' שלא אמרו זה אלא בכתב בולטת ולא שוקעת, ולפי"ז אה"נ דכל שהכתב בולט יש ליזהר בזה. ומו"ר מרן זצוק"ל מספקא ליה בכתב שאינו בולט ואינו שוקע, מהו. עוד הביא שם מספר יוסף אומץ (עמוד רע"ג) דכ': וראיתי מדקדקין מניחין אבן ע"ג המצבה ואומרים שמועיל שלא תהיה קריאתה קשה לתלמוד ואפשר שקבלה היא מקדמונים, ומפני שכתוב בספר הכוונות שאין זה בכתב שוקעת נ"ל לצרף שתי הסברות יחד שבכתב שלנו השוקע יש לסמוך על הנחת אבן כנ"ל עכ"ל, וע"ש. עוד כתב מו"ר מרן זצוק"ל (שם) דיש לעיין אי כל הקפידא דייקא בקורא בפיו או אפי' בהסתכלות בלא להוציא מפיו. ואחר שנו"נ בזה כתב דנראה דראוי ליזהר גם בכה"ג, ע"ש. וע"ע בתשובותינו גם אני אודך חלק חמישי (סימן ל"ו) מש"כ לידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בענין קריאה מתמונת קבר שהכתב שעל גביו בולט, ע"ש.

והנני חותם בברכה נאמנה שיזכה מע"כ נ"י להוסיף בפעליו הברוכים להגדיל תורה ולהאדירה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עביאגו"צ ועד בכלל.

בכל חותמי ברכה וביקרא דאורייתא
הק' משה חליוה

סימן ב'

תיקן אות כ' פשוטה לעשותה עיגול ע"י כתיבה אי שרי לגרור אח"כ מאי דהוסיף

כבוד הרב הגאון מוה"ר אלעזר שטרן שליט"א רב דביהכנ"ס ובית הוראה
מאורי אור וחבר הבד"צ דק"ק אשדוד יע"א,
שלו' וברכה וכט"ס,

בחיבת הקודש קבלתי מידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ
שליט"א את ספרו החדש שו"ת ברכת אלעזר בו משדד מעמקים בד"ח
השו"ע ותשוח"ח.

במ"ש מעכ"ג שליט"א (חאו"ח, סימן ב') לדון בגוונא שתיקן אות כ"ף
פשוטה לעשותה עיגול על ידי כתיבה אי שרי אח"כ לגרור מה שהוסיף בדיו
ולהעמידו בעיגול על ידי גרירה אי הוי חק תוכות מדינא דפנים חדשות.
ונו"נ בזה עפימ"ש באחרונים (עי' שו"ת חתם סופר חחו"מ בהשמטות סי'
קפ"ט) וכו' וכו' וסו"ד מסיק להחמיר בזה.

הנה הרבה יל"ד אי במאי דקמן מיקרי גדר דפנים חדשות מאחר שעיקר
צורת האות עליה והארכתה לדון בזה עם ידידנו הרב קלונימוס גדליה
גרינפלד שליט"א, ושקילנא וטרינא בזה להמבואר במשנת סופרים סי' ל"ו
(אות כ' פשוטה) ויש לעיין בהא, וגם הלום כתב לך ידידנו הנ"ל שליט"א
מכתב ארוך בזה והנני מצרפו למעכ"ג שליט"א.

ובעיקר מאי דכתב מהא דפנים חדשות גבי תפילין עי' בספר אוצרות שבט
הלוי (בהל' סת"ם) מ"ש בזה משו"ת שבט הלוי ח"א (סימן י"ב) וח"ה (סימן
י"א) וח"ג (סימן קמ"ה ב') ויל"ד למאי דקמן. וע"ע בשו"ת אמרי יעקב
להגרי"מ שטרן שליט"א ח"א (סימן י"ד) ע"ש.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

נספח

מכתב מהרב קלונימוס גדליה גרינפלד שליט"א בענין הנ"ל

למע"כ ידי"נ הרה"ג ר"מ חליוה שליט"א, בעמ"ח ספרי ענפי משה בענינים שונים, שוכט"ס,

באשר שאלת לדעתי העניה בנדון ד' (כ' פשוטה) מרובעת שתיקן הסופר ע"י הוספת דיו לעגל פינתה, ולאחר התיקון רצה ליפותה ע"י גרירה בסכין של הדיו המיותר עד שנותרה כ' פשוטה מעוגלת ויפה כדבעי. והראני ספר חדש בשם "ברכת אלעזר" של חכ"א מאשדוד שנשאל שאלה זו והשיב לחומרא שהסופר נכשל בחק תוכות, ואף שילב בפסקו את הדין של "פנים חדשות". ומכיון שנתתי שיעור רק אמש בהל' סת"ם בכולל "אליבא דהלכתא" ונושא זה עלה ודנתי לפניהם בצדדים השונים, אני רואה בזאת ממש השגחה מן השמים שהנושא הזה שוב עולה על הפרק ועל כן רואה אני זכות לנסות להשיב. וזה החלי בס"ד :

לפני 35 שנה, בשנת תשמ"ז, זכיתי לשמוע את סדרת השיעורים הבהירים והנפלאים של מו"ר בעל ה"משנת הסופר" הגרי"מ שטרן שליט"א. בשיעורים על סיי"ל, לימד הרב כלל חשוב המיקל מאד על הבנת ההלכות. ישנם שני סוגים של פסול בהל' תו"מ: פסול ב"צורת" האות, כלו' שאין לאות את צורתה הראויה, ולכן היא פסולה, ופסול שני הוא ב"דיני" האות, כלו' יש לאות את צורתה, רק שהיא פסולה בגלל בעיה "צדדית". פסול של "צורת" האות זה פסול "בעצם", כלו' שאין כאן אות כצורתה הראויה, ולכן אי אפשר לתקנה בתו"מ (לאחר שכתב הלאה) ע"י הוספת דיו – דזה הוי שלכס"ד, וגם לא ע"י גרירה – דזה הוי ח"ת. לעומת זאת יש פסול שלא קשור לעצם צורת האות – הכתובה כהלכתה – אלא מסיבה "צדדית" – "טכנית", שאם נסיר את הבעיה הצדדית הזו – הרי התפילין / המזוזה חוזרות לכשרותן ואין בזה בעיה של שלכס"ד. דוגמא קלאסית של "דיני" זהו דין מוקף גויל. אות כשרה בצורתה, שאינה מוקפת גויל מארבע רוחותיה, כגון שהיא נוגעת בשולי הקלף או בנקב, או באות אחרת, פסולה. אבל אין זה פסול "בעצם", כי צורתה עליה, אלא יש בעיה "טכנית" / "צדדית", שפוסלת אותה. גרירת הדיו סביב הנקב וכדו' – לעשותה מוקפת גויל – אינה יוצרת את צורת האות ועל כן אין זה נחשב ח"ת, וגם לא

הוספתי לאות שום דבר ע"י כתיבה ולכן זה גם לא אסור משום שלא כסדרן. ולכן מותר לתקן פסול של חסרון הקפת גויל בתו"מ.

ישנם מספר "יוצאים מן הכלל", שאף שאנו מחשיבים אותיות אלו כ"פסולות", בכ"ז מותר לתקן בתו"מ ואין בתיקון משום שלכס"ד. לדוגמא, אות י' שאין לה עוקץ דר"ת, פסולה. (בכל אופן לפי המ"ב, שכן פוסקים האשכנזים) ולמרות שזהו חסרון מעכב באות, מותר לתקן בהוספת הקוץ ואין בזה משום שלכס"ד. דוגמא נוספת היא באות ה' שרגלה השמאלית קצרה מדי ואין בה שיעור "כמלוא אות קטנה", שכפי שהיא-פסולה- אך מותר להוסיף דיו לרגלה להאריכה ואין בזה משום שלכס"ד. גם האות כ' פשוטה היא מהיוצאות מן הכלל, שאם הסופר עשאה בזוית ולא בעיגול, פסולה כמות שהיא, ומותר לתקנה בהוספת דיו לעגלה אך לא בגרירה. [ובאמת קשה להבין דין זה. כי אם אנו מתייחסים לאות כ"פסולה" שאסור לגרור ולהכשירה כי זה ח"ת, אז מדוע מותר להכשירה בהוספת דיו וזה לא נחשב שלכס"ד?]

וההסבר הפשוט לכל היוצאים מן הכלל (שפסולות כמות שהן אך מותר לתקן וזה לא נחשב שלכס"ד) פשוט מאד: "עיקר צורתה עליה". י' בלי עוקץ שמאל תחתון היא י' (וכשרה לדעת רש"י שסובר ש"קוצו- של- יו"ד" שמעכב זהו "רגל הימיני"). ושאל מו"ר הרב שטרן בשיעור, מדוע רש"י משתמש בלשון "הימיני"? באותיות עם רגל אחת כמו ד' ו' ר' לא קוראים לרגליהן רגל "ימיני". אבל מכאן רואים שגם רש"י מודה שיש ל- י' רגל **שמאל** (עוקץ דר"ת) רק שאין חסרונה מעכב, כי עיקר צורתה עליה גם בלי עוקץ זה. (ובאמת לפי היעב"ץ והלד"א, בכתב ספרדי אין עוקץ דר"ת. ופוסקי הספרדים אמנם מצריכים לעשותה אך לא פוסלים בדיעבד אם אין עוקץ דר"ת). גם באות ה' מצינו בסי' ל"ב סט"ו שלדעת הרא"ש כשרה גם כשרגל שמאל רק כלשהו, אף שלהלכה אנו פוסקים כשאר הפוסקים המצריכים כמלוא או"ק. (ואותיות ד' ור' שנפלה טיפת דיו מורגשת- אף שהיא קטנה בהרבה משיעור או"ק- פסולות כי נהפכו לה-ה'). ז"א ש- ה' כזאת- אף דפסלינן כמות שהיא- שם ה' עליה כי "עיקר צורתה עליה" ולכן מותר לתקנה בתו"מ. וכך גם בכ' פשוטה. יש דין שאין בין פשוטה לכפופה אלא שזו פשוטה וזו כפופה. לפי"ז יש לעגל את הפינה של הכ' פשוטה כמו שהכפופה מעוגלת בפינה העליונה. אבל עיקר ההיכר בין ב' לכ' הוא למטה, לא למעלה ("לא יעשה ב"יתין כ"פין ולא כ"פין ב"יתין"). ועוד, שיש ספרים

האומרים שהפינה של הכ' פשוטה צריכה להיות דוקא **מרובעת**, לא עגולה (מהר"ם גלאנטי, הו"ד במ"א ל"ב ס"ק כ"ו עיי"ש וכן הביא במקד"מ ועוד ספרים רבים שכתבו שכן המנהג). [נצריכים לדעת שגם בזה אפשר לומר הכלל: הנח להם לישראל, אם לא נביאים הם, אז בני נביאים הם. אם נסתכל על אותיות הדפוס של ימינו- הנקראים "פונט וילנא" ו"פונט פרנקריל"- שהוא הנפוץ ברוב הספרים והעיתונים- שהשתמשו בו בספר "המסורת" שלומדים תשב"ר- יש לכ' הפשוטה עקב כמו לד', וזה לא סתם המצאה של איזה מדפיס בוילנא או סלויטא. זהו העתק של הכתב הספרדי המסורתי מלפני מאות שנים, שעד היום ברחבי אירופא ושאר מדינות ישנם בתי כנסת ומצבות עתיקים עם הכתב הזה חקוק ורואים בעליל שכך נהגו לכתוב את ה-ד'] ואמנם אנו פוסקים כמו המ"ב שפסק כמו הב"י בשם הרי"ס שפוסל, אבל ודאי "עיקר צורתה עליה" ועל כן מותר לתקן אף בתו"מ ואין בזה שלכס"ד. ובזה שמוסיף עליה דיו לעשותה עגולה, מיטיב את צורתה ע"י כתיבה כי יש **לכתוב** האותיות ולא לעשותן בדרך חקיקה (וכתב ולא חקק) ומשום הכי מתקנים דוקא באופן זה.

ומשמע מהמ"ב שאחרי שהוסיף דיו והשלים את צורתה אליבא דהב"י, כעת האות **כשרה** **לכתחילה** ואף **מהודרת**. ויש כלל- שאמנם אני המצאתי אבל הוא נכון- בענין תיקוני אותיות בתו"מ (שיש בהן דין שלכס"ד): "אות שהיא כשרה, מותר להאריך ומותר לקצר, מותר לעבות ומותר להצר", כל זאת כמובן כאשר שומרים על **איברייה המקוריים** בכל משך התיקון (לאפוקי "פנים חדשות" שהוא קשור לדין שלכס"ד **ולא** לדין ח"ת כפי שהוזכר בספר הנ"ל שהראיתם לי). ולכן ה-כ' פשוטה הזו שכבר תוקנה כהלכה (ע"י הוספת דיו), הינה כעת כ' **פשוטה רגילה** שמותר ליפותה איך שנראה לנכון- גם בגרירת דיו- ולא נראה לי שיש מקום להאשים את הסופר שעשה ח"ת ח"ו (ובדרך צחות ניתן להמליץ על זה שאין מזכירים לבעל תשובה את עוונותיו הראשונים או לגר- צדק את מוצאו. כעת לוקחים אות כשרה לכתחילה- רק לא יפה- ומייפים אותה לקיים זה קלי ואנוהו).

לסיכום הנושא מובן למה כיניתי את האותיות הללו שמותר לתקן בתו"מ ואין בהם משום שלכס"ד (קוצו של יו"ד, רגל שמאלית של ה' וכ"ף פשוטה) בשם "יוצאים מן הכלל" עם מרכאות. כי הסיבה שמותר לתקן היא ש(עיקר) צורתן עליה, וממילא לפי הכלל של הגרי"מ שטרן שליט"א, הן אינן פסולות בגלל "צורת" האות אלא מ"דיני" האות (כמו אות עם נפסק

שפסולה אך מותר לתקנה כי **צורתה** עליה, אבל חסר לה מדין "גולם אחד" שזה פסול של "דיני ולא "צורת") ולכן חלילה לומר על סופר שרוצה לייפות את המצוה שחטא בח"ת.

ומכיון שנהניתי מן הספר הנ"ל- הערוך וכתוב בטוטו"ד- חשבתי לעבור עליו מעט לחפש עוד שאלות מעניינות. והנה- ממש משמיים- בפתחי הספר באקראי, נפתח בעמוד ר"מ, שזה באמצע סי' נ"ט, העוסק בשאלה מאד אקטואלית לכל רב ומגיה סת"ם, גם הוא בדין ח"ת: כשרואים במזוזה (או בס"ת ותפילין, אין חילוק) נקודות / כתמים כהים מדיו או לכלוך שמשטטשים / משנים את הכתב, מתי הסרת הדיו / הלכלוך נחשב ח"ת ואסור, ומתי מותר לתקן ואין בו משום ח"ת? ובעמ' ר"מ הנ"ל הביא משו"ת שואל ומשיב על אחד שניקה כתם כהה שכיסה את הכתב (באופן שפוסל) בשרוול בגדו והקלף התנקה וסר הכתם והמזוזה הוכשרה. ומסיק השו"מ שאין בזה משום ח"ת כי עצם העובדה שניתן לנקות הכתם בחתיכת בד מגלה שהכיסוי הכהה שהסתיר את הכתב היה בסה"כ אפרורית (אבקה) כהה שנעשה מהדיו (שהדיו העבה- בזמן הקיפולים של הפרשיות או גלגול המזוזה, או שפשוף היריעה של הס"ת בתפרים של הגיד) ששכבתו העליונה התפוררה ויצרה כתם כהה שכיסה את הכתב. ומי שלא בקי במציאות, עלול בטעות לפסול פרשיות ומזוזות ולשלחם לגניזה בחינם, כאשר ראיתי בעיני לא פעם. ואביא רק שתי דוגמאות, הראשונה שכיחה ביותר והשניה פחות.

פעמים רבות מגיעים אלי עם מזוזות ש"נפסלו" ע"י "כתם דיו" מסתורי המכסה את המילים הראשונות "שמע ישראל ה'". כמי שבס"ד עוסק בזה עשרות שנים, אני יודע מראש את סיבת הבעיה ובד"כ מצליח לתקנה באופן מידי בלי סכין ובלי שום כלים. סיבת הכתם היא שלא גלגלו נכון את המזוזה (מהסוף להתחלה בצורה מעודנת ובמתון) וגלגלו אותה בין שתי כפות הידיים (יד אחת כלפי חוץ ויד שניה כלפי פנים, כמו שמורחים קרם ידיים), שוב ושוב עד שהמזוזה מתהדקת לקוטר הרצוי. פעולה לא נכונה זו, גורמת לכיתוב שמאחורי המזוזה ("כוזו") להשתפשף על המילים הראשונות של המזוזה וללכלכה **באבק שחור** שהתפורר מעובי הדיו. כעת המזוזה **נראית** פסולה, ואפילו מו"צים פוסלים מזוזות עם בעיה זו (מחמת אי ידיעת המציאות) ומגיעים אלי כבר לאחר יאוש לרכוש מזוזה חדשה...

אז אני לוקח את המזוזה, פותח אותה ומעביר את הכתם ע"ג המכנס שלי פעם אחת (מבלי שבעל המזוזה שם לב) ואז אני שואל אותו איפה הבעיה

(שבינתיים נעלמה, כי זה בסה"כ היה רק אבק שחור ולא כתם דיו מחובר לקלף), ובעל המזוזה עומד משתאה לנוכח ה"מופת" שעשיתי... (וכדי שהמו"צ שפסל ילמד להבא, אני שולח אליו חזרה את המזוזה ה"מתוקנת" ומסביר לו את ה"פטנט"). הארכת קצת בדוגמא בכוונה כדי לזכות את הרבים, כי- כאמור- זוהי מציאות **שכיחה מאד** וחשוב שכל רב ומגיה יכירה וינסה לתקנה לפני שחורף את גורל המזוזה לגניזה ומאבד ממון ישראל לחינם. (ואמנם לפעמים יתכן שהדיו ב"כוזו" לא יבש לגמרי או שידי המגלגל מעט לחות, והמריחה **נדבכת** לאותיות באופן שא"א להסיר בהעברתה ע"ג הבגד ואז זה באמת נפסל וא"א לתקנה משום ח"ת).

מקרה שני שקרה לי לא פעם, שתוך כדי הגהה גיליתי "נפסק" באות א' באופן שיו"ד האל"ף **מנותק לגמרי בהפסק גדול** מגוף האות, והראתי לרב מו"צ שפסל ואמר שא"א לתקן. ומכיון שמדובר בפרשיות יפות ויקרות היה זה הפסד מרובה והצטערתי מאד. בצאתי מהרב ראה אותי שכן של הרב- ת"ח חשוב- שהתעניין מה היתה השאלה. הראתי לו את הנפסק, הוא הסתכל כמה שניות, הוציא מחק ומחק פעם- פעמיים את האות א' המדוברת, והחזיר לי את הפרשיה כאשר הא' כשרה ויפה. הוא הסביר שעסק קצת בסת"ם כשלמד בישיבה (יחד עם הרב ויא שליט"א בעזתה לפני שנים רבות) והבין שהבעיה היא שמשוהו לבן- כמו גומי של מחק או גיר- נדבק חזק לא' ועשה רושם כאילו שחסר דיו באותו מקום ובגלל זה הרב פסל מחמת "הפסק גדול הנראה מרחוק", ועם העברת המחק ע"ג הקלף, הכיסוי ירד ונתגלתה האות במלואה. חזרתי לרב והראתי לו והסברתי לו מה היתה הבעיה והוא שמח. לכן, נלמד ממקרים כאלו לא לפסוק בפזיונות וכפי שאמר לי מרן הרב ואזנר זצ"ל בעת שחתם על תעודת המגיה שלי "תהיה מתון ומסיק!" וחכם עדיף מנביא...

וד' הטוב יאיר עינינו בתורתו ויצילנו משגיאות ויהיו כל מעשינו לש"ש, אמן.

בברכת הדיוט,

קלונימוס גדליה גרינפלד

מו"צ בענייני סת"ם

מוסמך ע"י גדולי הפוסקים

אופקים

סימן ג'

העברת פלאפון למצב שקט באמצע שמו"ע

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

בספר **גם אני אודך** מתשובות ידידנו הגרי"א סקוצילס שליט"א (ח"א, סימן י"א) מיייתי משו"ת וישמע משה חלק ד' דשאל גבי אדם שמקפיד תמיד להעביר את הטלפון הנייד למצב שקט קודם התפילה ואירע ששכח לעשות זאת ונזכר באמצע תפילת לחש שהפלאפון שלו במצב רגיל ואם יתקשר אליו כעת משהו ישמיע הפלאפון קול צלצול רם שיפריע למתפלל עצמו ולכל הסובבים אותו אם מותר לו להפסיק בתפילתו ולהעביר את מכשיר הפלאפון למצב שקט. והביא שהסכימו כל הפוסקים "שמותר להפסיק באמצע התפילה כדי להעביר את הטלפון למצב שקט" וע"ש בכל זה. ויש להעיר בזה אשר ישנם פלאפונים שא"א להעבירם למצב שקט זולת ע"י שילחץ בכמה כפתורים וכו' ודבכה"ג נראה פשוט דיש לו לכבות את הפלאפון לגמרי אשר הוא בלחיצת כפתור אחד מאשר פעולה זו דלחיצת כמה כפתורים דהו"ל היסח הדעת טפי כנלפע"ד פשוט.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן ד'

אם מותר לקפל עלונים בשבת קודש

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, שלו' וברכה וכט"ס,

הנני מצרף לו בזה מאי דכתיבנא בגליון אליבא דהלכתא (גליון ס"ו) בענין קיפול עלונים בשבת (עם איזה סברות חדשות שנוספו כעת בס"ד).

בדבר השאלה אי שרי לקפל בשבת עלונים, הנה איכא בזה ב' פרטים, חדא דישנם עלונים המגיעים לביהכנ"ס היישר מבית הדפוס הכוללים ארבעה עמודים, כך שעל הלוקחם לביתו לקפלם באמצעם ובצורה הולמת, וישנם עלונים רגילים המכילים דף א' כתוב משני עבריו, או ב' דפים המקופלין באמצעם, ויש לעיין אם מותר לקפלם יפה להכניסם לכיסו.

יעויין בספר מאור השבת להג"ר משה מאיר יאדלר שליט"א (פניני המאור, עמוד תקנ"ה) דשאל מקמי' הגה"צ רבי ישראל יעקב פישר זלה"ה, וז"ל: בזמנינו מצויים עלוני תורה (על פרשת השבוע וכדומה), ולפעמים מביאים אותם בבתי הכנסת כשעדיין אינם מקופלים כראוי במקום המיועד שיהיו בצורת ב' דפים, והם כמו גליון אחד ארוך, וכמו כן ישנם בשמחות שמחלקים ברכונים וזמירות שבת וכדומה שהם חדשים עדיין ולא קופלו, האם מותר לקפלם בשבת שיהיו בצורתם הראוי (וע"ש באור הפנינים (ס"ק כ') מ"ש לפרש צדדי האי שאילתא ממתני' וגמ' דשבת (דף קי"ג ע"א) מדינא דקיפול בגדים בשבת, ע"ש. ושוי"ע (סי' ש"ב ס"ג) ע"ש). והשיבו הגריי"י פישר זלה"ה (בע"פ) אסור לקפל עלונים הנ"ל וכדומה, כשמקמטם קימוט חזק על ידי לחיצה ביד במקום המיועד, אבל קיפול בעלמא כדי להכניסם לכיסו מותר, ע"כ.

ובאור הפנינים שם (ס"ק כ"א) מייתי דאמר לו רשכבה"ג מרן הגריי"ש אלישיב זלה"ה בזה"ל: ברכונים ועלונים וכדומה (כגון צילומי הזמנות) שהם חדשים, ויש צורך לקפלם במקום המיועד, אסור לקפלם בפעם הראשונה בשבת, וכמו שאין מקפלין כלים בשבת, אלא שאין בזה איסור תורה, עכ"ל.

שו"ר בשמירת שבת כהלכתה (הנדמ"ח פרק כ"ח סי"ז) דכתב וז"ל: מותר לקפל מכתבים וניירות וכדו' אם לפי קיפולם הראשון ואם קיפול חדש, אבל

אין לעשות צעצועים וכדו' על ידי קיפול הנייר, וכפי שנתבאר לעיל פרק ט"ז סעיף כ"א, עכ"ל. ובהערות דשם (ס"ק מ') כתב וז"ל: ואין בזה משום איסור תיקון כלי, סי' ש"ב סעי' ג', דדוקא בבגד שייך לומר כן, משא"כ במכתב, שאין המקפל מעוניין דוקא בצורה זאת ולא באחרת, אלא בכך שלא יתקלקל המכתב. ומהגרש"ז אויערבאך זצ"ל שמעתי דאף אם מקפיד על קיפול מיוחד, מ"מ אין זה אלא למנוע קלקול, ולא דמי לבגד שמשתמשין בו תדיר ורוצה בקיפולו לתקנת הבגד, עכ"ל.

ולפום פשטי' מטין הדברים דבקיפול עלון ע"מ להכניסו לכיסו אין הוא חפץ בקיפול שכזה דייקא, רק דאינו חפץ בקלקול העלון, ותו שיכנס יפה לכיסו, על כן נלע"ד דשרי לקפלו בשבת ושכן הוכיח ידידנו הרה"ג ר"מ קרן – איינהורן שליט"א מהא דכתב מרן הגר"נ קרליץ (שליט"א) בחוט שני (שבת ח"ב, עמוד ר"ב) דקיפול ותיקון איכא רק בנייר חשוב שמקפיד שישאר ישר, ע"ש היטב.

והן עתה חזי הוית בשו"ת אדני פז להרה"ג ר"א אבידר שליט"א (חלק ב' סימן מ"ד) דמייית משו"ת רבבות אפרים (חלק א' סימן רכ"ג אות ח', עמוד ק"פ) דמיייתי ממרן הגרמ"פ זלה"ה דמותר לקפל בשבת מפיות נייר שמסדרים על השלחן, דכיון דהולך לאיבוד ל"ש בזה מתקן מנא. ותו דהגה"צ רבי בנימין יהושע זילבר זלה"ה ס"ל שאין קיפול בנייר, ע"ש. ולסברת מרן הגרמ"פ זלה"ה לכאוי יש להתיר קיפול עלון כשמכניסו לכיסו מאחר דדרך הוא שכשבא לביתו מסדרו מקיפולו.

ועיין בגליון אליבא דהלכתא (גליון נ"ד, במדור שי"ח הלכה) דהביאו ממו"ר מרן הגר"ח קניבסקי (שליט"א) (ס' הזכרון דרור יקרא, עמוד תקי"ג) דנשאל גבי קיפול עלון תורני להכניסו לכיסו, והשיב מו"ר (שליט"א) וז"ל: אם מקפלו בצורה מדוייקת לשניים או לארבע להכניסו לכיסו אסור, שנחשב תיקון מנא, אבל אם מקפלו בצורה לא מדוייקת, ואין מקפיד על אופן הקיפול רק מקפלו שלא יתקמט, מותר, שאינו תיקון מנא רק מניעת קלקול, עכ"ל.

ויל"ע מאי תיקון מנא איכא במאי דמקפלו בצורה מדוייקת כשמכניסו לכיסו הא סו"ס עתיד לסדרו מקיפולו. ושמא חייש נמי בהא אפילו דהוי לשעה וא"נ דיתכן דע"י קיפול היטב יוכל מכאן והילך תדיר לקפלו ע"פ קיפולים אלו ושפיר חשיב מתקן מנא, ודוק בזה.

וכששאלתי מהגאון רבי סיני אדלר (שליט"א) מלפנים רב דאשדוד ומח"ס דבר סיני, אי שרי לקפל עלון תורני להכניסו לכיסו, אמר לי דכתוב מפורש דאין גיהוץ בנייר, והתיר זה בשופי (ועיין מ"ש בשו"ת באר משה להגר"מ שטרן זלה"ה מדערברצין (חלק ח' סימן קל"ד), ואכמ"ל).

וכשדברתי בזה עם הגאון הגדול רבי אפרים גרינבלט (שליט"א) בעמח"ס שו"ת רבבות אפרים, ושאלתי אם לפי מאי דכתב בספרו הנ"ל [דמיייתי האדני פז] ממרן הגרמ"פ זלה"ה להתיר קיפול מפיות, דכיון דהולך לאיבוד ל"ש בזה מתקן מנא, א"כ אף כשמקפל עלון תורני יהא שרי מאחר שאינו לזמן, וכמש"כ לעיל, הסכים עמדי בהאי סברא ואמר לי דהוא חושב שמותר, שהרי אין זה קיפול שעומד לזמן, וכן אמר לי הגה"צ רבי שריה דבליצקי (שליט"א) דמותר לקפל עלון והכי נמי א"ל הגרמ"ש אויערבאך שליט"א בריה דמרן הגרש"ז זצוק"ל דלא שמענו לאסור בזה.

אחר זמן מצאתי בשו"ת קול מנחם להרה"צ אדמו"ר מקאליב (שליט"א) (חלק ב' עמוד קט"ז) דנשאל גבי קיפול בנייר, והשיב וז"ל: יש לחלק בין קיפולי נייר קלים שדרך לפרקם ואין להם קיום, ובני אדם אינם מקיימים אותם, לבין קיפולי נייר (כגון "אורגמ"י" מקצועי) שהיצירה נשארת לאורך זמן לקישוט בבית או לתליה על הקיר, שבזה יש לאסור, עכ"ל. ולדבריו לכאורה קיפול עלונים פשיטא דשרי בש"ק.

בכל חותמי ברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן ה'

חיתוך פטריות דק דק בשבת קודש

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, שלו' וברכה וכט"ס,

אחד מחשובי הרבנים שליט"א עורר לשאול אם מותר לחתוך בשבת קודש פטריות דק דק. וצינתי דבספר פסקי תשובות ה' שבת הנדמ"ח סימן שכ"א (הערה קכ"ט) כ' וז"ל ובענין כמהין ופטריות, הפמ"ג בספרו ראש יוסף (שבת ע"ה ב' ד"ה כי היכי) פשיט"ל שאין דינם כגידולי קרקע לענין שבת, ובאגלי טל (דש סקכ"ד אות ד') חולק עליו ולדעתו הדבר פשוט דחשובים גידולי קרקע ומביא ראיה לכך מרש"י ור"ח (שבת ק"ח א' ד"ה פיטרא) עיי"ש, עכ"ל. וקמציין התם נמי למ"ש מו"ר מרן שה"ת הגר"ח קניבסקי זצוק"ל בספרו שיח השדה (ח"ב, בקונטרס הליקוטים, סימן ב') ע"ש. ושוי"מ נמי בשו"ת אבני דרך חלק י"ד (סימן צ"ו) דכתב לדון בהאי ענינא ועמ"ש מספר חסד לאברהם להגר"א יצחקי שליט"א (שבת, ח"ד, עמוד רל"ח) ושו"ת ברית הלוי (ח"א, סימן נ"ד) וע"ש בדבריו. [ועי' מ"ש בספרנו ענפי משה בהלכות ועניני עירובין (סימן קכ"ח) ע"ש].

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן ו'

שיעור יד סולדת

להבה"ח המו"מ בתו"ש כמר **יצחק פרץ** שיחי' לא"י"ט, מקסיקו, שלו' וברכה וכט"ס,

הנני מאשר בזה קבלת מכתבו אמה דכתיבנא בתשובותינו **גם אני אודך** חלק ל"ד (סימן י"ט) בענין ביקור חולים ע"י הטלפון או במכתב, ומע"כ נ"י הביא בזה מה שזכה לשמוע ולקבל מגדולי המשיבים בהאי ענינא, ותשוח"ח.

ואשר שאל בענינא דשיעור יד סולדת הנה כידוע אשר דנו בזה הפוסקים בדוכתי טובא ועי' בספר שערי השבת להגר"י טשזנר שליט"א (שער י"ג פ"א ס"ז ובהערה) דכתב דנוהגים לחשוש מ 40-45 מעלות צלזיוס, ומשיעור זה והלאה יש להסתפק שהוא כבר היס"ב, אכן כשצריך לדעת אם הגיע ודאי לחום שהיס"ב, יש לחשוש עד כשבעים או שמונים מעלות צלזיוס, וע"ש בכ"ד (ועי' בספר שמירת שבת כהלכתה הנדמ"ח ריש פ"א, מ"ש בזה).

ועי' נמי בספר פסקי תשובות ה' שבת הנדמ"ח סימן רנ"ג (ס"ק א') דכ' עפ"י גדולי הפוסקים דעד 40 מעלות צלזיוס בודאי אין לחשוש ליד סולדת בו, והמודד עד שיעור 45 מעלות שפיר יש לו ע"מ לסמוך. אך למעלה מכך יש לחשוש שהגיע לשיעור יד סולדת בו להחמיר, אבל להקל יש לחשוש עד שיעור 71 מעלות צלזיוס, וע"ש עוד בזה, ועמ"ש בזה נמי בספר חזו"ע ה' שבת חלק רביעי ה' מבשל (סעיף י"ז, עמוד ש"ע – שע"א) ובספר הליכות שבת ח"א (עמוד קפ"ו). ובספר כי בו שבת חלק שלישי (ס"ק תקצ"ד) ע"ש. ואכמ"ל.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן ז'

אכילת סעודת מלו"מ קודם חצות בעל כרחו או אחר חצות לתאבון

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, שלו' וברכה וכט"ס,

ע"ד השאלה במי שבמוצאי שבת שבע עד שקשה לו לאכול סעודת מלו"מ מלכה ופעמים שתהא אכילתו בעל כרחו ומספקא ליה אם עדיפא דיאכל קודם חצות באופן שיהיה זה בעל כרחו או דיאכל אחר חצות ותהא אכילתו לתאבון.

הנה במ"ב סימן שי' (ס"ק ב') כתב בתו"ד ועיין בשע"ת דמשמע דאינו כדאי בכל גוונא לאחרה יותר מחצות, עכ"ל. ולפ"ז לכאוי י"ל דהא מיהא עדיפא דיאכלנה קודם חצות אע"פ דהו"ל בע"כ.

וטפי מינה נראה די"ל כן לפימש"כ מרן הגר"י ז"ל בבן איש חי (שנה שניה, פרשת ויצא, ס"ק כ"ז) דזמן סעודה רביעית עד אחר ארבע שעות והדר קמוסיף אהא "ונראה לי אע"פ שנתנו לה שיעור עד אחר ארבע שעות היינו למצוה מן המובחר אבל אם נאנס יוכל לקיימה עד חצות לילה דהא כתב רבינו ז"ל בשער הכוונות דעד חצי הלילה אינה הולכת קדושת השבת ולכן הזהיר שלא לומר וידוי במוצש"ק קודם חצות לילה", עכ"ל. ולכאוי משמע מהא דס"ל דזמנה עד חצות לילה ותו לא מידי.

והן אמת דבספר דרך ישרה מהגה"צ רבי שריה דבליצקי זצוק"ל (הנהגות ש"ק, פמ"ח ס"א) נתבאר באורך דשיטתו דזמן סעודת מלו"מ מלכה הוא כל הלילה, ושכן הוכיח דס"ל להגר"א ז"ל מהעובדא דהובאה בתוספות מעשה רב (דפוס ירושלים תרנ"ו אות ט"ל) דפ"א במוצ"ש אחת חלה הגר"א ז"ל והקיא ולא יכל לאכול סעודת מלו"מ וכשהוקל לו ביקש מהעומדים לפניו לראות אם עדיין לא האיר השחר וביקש להאכילו כזית פת אפי' בעל כרחו כדי לצאת סעודת מלו"מ, והרי שגם לדעתו ז"ל זמנה עד עלוה"ש, ע"ש. (ומינה נשמע נמי לגבי אכילת סעודת מלו"מ אף כשאינו יכול ובעל כרחו ואכמ"ל). ומיהו אף איהו כתב דמה"ט דזריזין מקדימין לכתחילה מן

הראוי לאכול סעודת מלו"מ קודם חצות ע"ש. ולשיטתני דהגה"צ מהר"ש
ז"ל יתכן דנימא ליה דיאכלנה אחר חצות ולתאבון, ודוק בזה.

בברכה וביקר
הק' משה חליוה

סימן ח'

בענין כתיבת חידושי תורה במוצאי שבת

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, שלו וברכה וכט"ס,

עדמ"ש בספר פסקי קנה בושם מהגר"מ בראנדסדארפער זלה"ה הנדמ"ח (פ"ב סנ"ז) שהורה שכשיש צורך אפשר לכתוב חידו"ת במוצ"ש ואף איהו גופי"י היה כותב תשובות להלכה במוצ"ש. ובהערות דשם (ס"ק פ"ד) נז"נ בזה עפימ"ש בלקט יושר (עמוד נ"ח) דכ' דרביה התרומת הדשן נהג שלא לכתוב במוצ"ש ואפילו לעצמו ספר או אגרת שיש בה פסקים או דרכים משום סכנה אבל מ"מ אינו מוחה למי שכתב אך כאגרת שלומים מותר לכתוב. ודבשו"ת דברי ישראל (ח"ב, בהערות דבסוה"ס דף ס"ט ע"ב ד"ה באות קל"ב) כתב שרוב העולם אינם נזהרים בדבר ע"ש. ותו ציין שם כמה ציונים ומכללם דבשו"ת דברי חיים (או"ח ח"ב סימן מ"ד) קמסיים "ומחמת מוצאי שבת קודש קצרתיו והיה שלום, ט"ו למספר בני ישראל תר"ך", ע"ש. הנה אי ממ"ש הדברי חיים לכאוי יל"ד אם כוונתו דהד"ח שמקצר מחמת מוצש"ק היינו משום דברי הלקט יושר או דכוונתו דהיות דזמן דמוצש"ק פעמים שדחוק הוא על כן מקצר הוא בדבריו ויש לברר מנהג צאנו בזה, ובעיקר הדבר ע"י מאי דציננו בזה איזה ציונים בתשובותינו גם אני אודך חלק כ"ז (סימן ה') ע"ש.

ביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה

סימן ט'

הערות על גליון "אזמרה לשמך" בהלכות פסח

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, שלו' וברכה וכט"ס, הנה עיינתי זה מקרוב בגליון אזמרה לשמך ששלחת לי מפסקי הגאון המפוי' רבי עמרם פריד שליט"א (חג הפסח תשפ"ב לפ"ק). והיות אשר נתעוררו לי איזה הערות הנני מצרפם בזה למע"כ נ"י ע"מ לשלחם למערכת הני"ל.

א.

נקיון תחת המקרר והתנור

במ"ש (עמוד ד') "יש להזיז את התנור ואת המקרר ולנקות תחתם ומאוד מצוי שם חמץ, אמנם ישנה אפשרות למכור במכירת חמץ את המקום שתחת המקרר והתנור ומאחוריהם ובכך לפטור את המקום מבדיקה. ואם קשה מאד להזיז את התנור והמקרר יש לדון את המקום כחמץ שנפלה עליו מפולת שאין חיוב לבערו", עכ"ל. ויש להעיר דברך כלל יש להמקרר והתנור לגלים או עמודות המגביהים אותו מן הקרקע באופן שיש חלל בין המקרר והתנור לקרקע, ובפשיטות בכה"ג ל"ש לדון למקום זה כנפלה עליו מפולת מאחר שיכול להוציא את החמץ הנמצא תחתם על ידי מקל או שפיכת מים וכיוצא בזה, וכפי הנראה עכצ"ל דכוונתו בהיכא דאין הפסק בין המקרר והתנור לקרקע.

ב.

בקבוק לתינוק לפסח

במ"ש (שם) ע"ד בקבוק תינוק לפסח וז"ל "בקבוק של תינוק המשמש לתחליפי חלב ודייסות מוטב שלא לסמוך על נקיונו והכשרתו אלא ישתמש בבקבוק נקי המיוחד לפסח", עכ"ל. הנה יש להעיר דבד"כ בקבוקי התינוקות עשויים מפלסטיק וכידוע דדנו בפוי' אי מהני הגעלה לכלי פלסטיק והגרע"פ שליט"א גופי' כתב דמחמירים דלא מהני, ומהשתא הלא פעמים רבות דרך להשתמש בדייסות חמץ ואם כן לכאוי' מדינא אין להשתמש בו לימי הפסח.

ג.

בדיקת החסה בליל יו"ט מול האור

במ"ש (עמוד ח') דהנוהגים לקחת עלי חסה למצות מרור עליהם לבדוק העלים מתולעים מבעוד יום, ובאופן ששכח ולא בדק "יבדוק בשבת למול האור, אם מצא חרקים או תולעים יזהר שלא לשטוף העלה אלא יטלם עם מעט מן העלה עצמו", ע"ש. ויל"ע אי בדיקה מול האור מהני מאחר שישנם חרקים שקופים דאפשר שלא יראם לאור האור, ומ"מ יל"ע בעיקר דינא דחרקים שאינם נראים לעין האדם וכאשר דנו הפוסקים ואכמ"ל כעת.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן י'

אם מותר לחולה רח"ל לאכול בשר בתשעת הימים כשיש תחליפי בשר

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, שלו' וברכה וכט"ס,

אשר שאל ידידנו הרה"ג רא"ח שציגל שליט"א בחולה שנצרך לאכול בשר לרפואתו דמותר הוא בזה אף בתשעת הימים, אכן נודע לו שיש תחליפי בשר פרווה אשר אף על ידם יתחזק גופו ויבריא אם אפ"ה מותר הוא באכילת בשר או דלא.

הנה לכאוי' הגם שיש בזה"ז תחליפים לדברים רבים מן הטבע מ"מ אין ערכם הסגולי שווה לדבר טבעי (וכפי שיש תחליפי חלב אם, וחלב אם גופי' עולה עליהם) וממילא בהתירא קאי, וע"ע בספרנו ענפי משה בהל' ועניני יום הכיפורים (סימן מ"ז) מש"כ בס"ד בענין חי' ויולדת דשרי להו לילך בנעלי עור ביוה"כ אם זהו ג"כ בזה"ז דישנם נעלים נוחות מגומי וכיו"ב, דהרבה מרבוותאי התירו זה אף בזה"ז. ונידון דידן עדיפא מהתם, דהא התם גדר ההיתר שיהיה להו נח בהליכתם ובפשיטות אין הבדל משו"ה בין עור לגומי ואדרבה עוד ימצאו בזה"ז נעלי גומי הנוחות טפי מנעלי עור עשרת מונים, משא"כ בתחליפי בשר דכמדוי' כו"ע מודו שאין ערוך לבשר אמיתי על פני תחליפים, כנלפע"ד מקופיא.

מיהו שוב אמר ידידנו הרה"ג רא"ח שליט"א הנ"ל דבס' תורת המועדים ע"ס שונה הלכות סי' תקנ"א הביא ממו"ר מרן שה"ת הגר"ח"ק זצוק"ל דאם יש תחליפים לבשר יש לו להחולה לאכול התחליפים ולא את הבשר עצמו, ע"ש.

אכן יל"ע דאפשר דכוונת מו"ר מרן זצוק"ל דאם שוים הם שוה בשוה באופן מושלם יאכל התחליפים אך אם אינו כן קאי בהתירא דבשר. ועוד שפעמים שישנם חומרים בתחליפים אלו הגורמים דברים שונים לגוף משא"כ בבשר, ויל"ע בכל זה.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן י"א

אכילת בשר בסעודת מלוה מלכה במוצ"ש חזון

בין המצרים יזרח אור לישרים ובתוכם למע"כ ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, אחדשה"ט וש"ת,

הנה בספר לקט הלכות שהבאת לי מידידנו הגרח"ש הלוי סגל שליט"א (ח"ג, עמוד ש"י) מייתי מגליון מים חיים (גליון ר"מ) דנשאל מו"ר מרן שה"ת הגר"ח קניבסקי זצוק"ל מאי שנא סעודת מלוה מלכה שלא התירו לאכול בשר הגם דהוי סעודת מצוה, ואילו בשאר סעודות מצוה כסיום מסכתא או סעודת בר מצוה בו ביום שרינן לאכול בשר והשיב דנראה דהקילו רק בסעודת מצוה שנפגש במקרה בימים אלו אבל סעודת מלוה מלכה שהיא סעודה קבועה בכל מוצש"ק לא הקילו, וכעין מ"ש רמ"א ז"ל סי' תקנ"א (סעיף י') לענין שתיית יין בהבדלה במוצ"ש חזון דלכתחילה יש ליתנה לתינוק שישתה הגם דהוי כוס של מצוה עכ"ד, וע"ש.

והנה לקושטא דמילתא בספרנו ענפי משה בהל' ועניני תשעה באב (סימן י"ב) הבאנו מכמה מגדולי הפוסקים דסברי רבנן דשרי למיכל בשר בסעודת מלוה מלכה במוצ"ש חזון, וכדינא דסעודת מצוה. ומהשתא צ"ב ליישב הדברים עם מ"ש מו"ר מרן זצוק"ל עפ"י דרמ"א ז"ל דיין הבדלה הנ"ל.

ולפענ"ד נראה דיש ליישב זה דסבירא להו דגבי כוס הבדלה הרי שקיים למצות ההבדלה בעשותו ההבדלה על היין אך כיון שיכול ליתנו לקטן לשתותו תו לא הויא השתיה גופא כמצוה שבגופו ומשא"כ בסעודת מלוה מלכה דהויא כמצוה דבגופו ול"ש לעשותה ע"י אחר דעל כן שריא לי' נמי אכילת בשר, ודוק בזה [ועי' בספרנו הנ"ל מאי דמייתין ממאי דשמענו בזה ממו"ר מרן הגראי"ל זצוק"ל וממו"ר מרן הגרח"ק זצוק"ל, ע"ש].

בצפיה לנחמת ציון וירושלים בב"א

הק' משה חליוה

סימן י"ב

לבישת עניבה בשמחת בר מצוה בתשעת הימים

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם
אני אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

אשר נשאלתי אם בשמחת בר מצוה וכיו"ב הנערכת בימי תשעת הימים
בעלי השמחה יכולים ללבוש עניבה או דהוי כבגדי שבת. לכאורה במידי
דסברא נראה דעניבה מקרי כבגדי שבת מאחר שאין דרך איניש דעלמא
ללבוש עניבה בימי החול (זולתי אם הוא מכהן בתפקיד תורני וכיוצא בזה).
אכן בעיקר אי שרי לבעלי השמחה ללבוש בגדי שבת בתשעת הימים כתבנו
בזה בספרנו ענפי משה בהלכות ועניני תשעה באב (סימן ה') והבאנו מסקנת
רבתינו בתשובתינו **גם אני אודך** חלק ל"ו (סימן י"ז) ע"ש.

בכל חותמי ברכה
הק' משה חליוה

סימן י"ג

גזירת קשרים שנתהוו בשערות קטנה בימי בין המצרים

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, שלו' וברכה וכט"ס, ע"ד שאלת ידידנו הרה"ג רא"ח שציגל שליט"א בעמח"ס דולה ומשקה ושא"ס בקטנה שיש קשרים בשערותיה אם מותר לגזור את הקשרים בימי בין המצרים דאל"ה יצטרכו לסרק הקשרים ויגרום הדבר לצער וכאב וכו'. לפענ"ד נראה דיש להתיר זה וכדמצינו בכ"מ שהתירו גילוח שיער לצרכים שונים וכלצורך צניעות (עי' פסק"ת סי' תקנ"א סמ"ג) ולנערות לצורך שידוכים עד שבוע שחל בו (עי' בהערה דשם) ועוד, והכא דאיכא צער וכאב לא גרע מהנ"ל ומישראל שרי. (וסריקת הראש מותרת בכל גוונא אף בתשעת הימים וכמ"ש המ"ב סי' תקנ"א (ס"ק כ') ובשעה"צ (שם, ס"ק כ"ח) ע"ש ואכמ"ל).

בכל חותמי ברכה ובציפיה לישועה
הק' משה חליוה

סימן י"ד

שאלות בעניני טבילת כלים

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, שלו' וברכה וכט"ס,

נשאלתי מידידנו הרה"ג ר"י ואקרט שליט"א גבי הטובל כלי מפורק לחלקים כגון מטחנה היאך מברך אם על טבילת כלי או על טבילת כלים והשיבותי דלפום ריהטאי יש לברך על טבילת כלי, ואע"ג דהמה חלקים נפרדים מ"מ שייכים הם לכלי אחד דעל כן יש לו לברך על טבילת כלי. ושאל השואל דלכאורה מאחר שמפורק הוא היאך יש עליו שם דכלי ונומייתי דהא לא אכפת לן דאך מחוסר מעשה הרכבה ברם הא מיהא שם דכלי עליו, ודוק היטב.

תו שאל ידידנו הנ"ל שליט"א באופן באופן שנשבר סכין מטחנה וכיו"ב וקונה סכין חדש להרכיבו במטחנה הישנה אם צריך לברך עליו על טבילת כלי והשיבותי דלכאורה יש לו לברך עליו בפני עצמו ודומי' לזה הטובל סיר ומכסה שלו דמברך על טבילת כלי, וכשנשבר המכסה וקונה חדש מברך עליו על טבילת כלי ואע"ג שכשטובלו עם הסיר יחדיו מברך על שניהם על טבילת כלי היינו דהתם נטפל הוא להסיר משא"כ כשהוא בלחודיה חשיבא בפני עצמו לברוכי עליה וע"ע בתשובותינו גם אני אודך חלק חמישי (סימן ט"ו) ובמכתבו דהגר"י טשזנר שליט"א הנדפס בשערי תשובותינו גם אני אודך ע"ש ואכמ"ל.

בכל חותמי ברכה

הק' משה חליוה

סימן ט"ו

**ברכון שנפל על גג חשוף לשמש ולכלוכים אם ידחפנו ויפול וירימנו כשא"א
באופ"א**

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם
אני אודך ושא"ס,

שלו' וברכה וכט"ס,

בעובדא דהוה דנפל ברכון על גגון שתחת הבית וא"א להגיע להברכון הנ"ל
זולת אם ידחפוהו ע"י מקל וכיו"ב ועי"ז יפול למטה וירימוהו אם אריך
לדוחפו ולהפילו ולהרימו, או דלא.

הנה לכאורה נראה דכל דעביד זה ע"מ שלא יהא הברכון מוטל בבזיון על
הגגון כשחמה וצינה עליו וכן נמי שלא יתטנף מצואת בע"ח וכיוצא בזה אין
בהא בית מיחוש ואדרבה הכי אית ליה למעבד.

וכע"ז מצינו בכמה דוכתי דעי' בספר דעת נוטה הל' תפילין (תשובה
תתל"ח) דנשאל מו"ר מרן שה"ת הגר"ח קניבסקי זצוק"ל בענין מקום
שפרצה בו דלקה ובכדי להציל את התפילין מוכרחים לזורקם מחלון (ובאם
לא יעשו כן הם ישרפו) אם מותר לעשות כן כדי להצילם או דעדיף שישרפו
מאליהם ולא יבזה אותם בידים, והשיב "מותר". ועי' במקורות וביאורים
(שם) מה שנתבאר שזהו כבודם דהתפילין (אכן יל"ע בלישנ' דמו"ר מרן
זצוק"ל דנקיט מותר, דמשמע דל"ה חיוב, ויל"ע דאם הוא מפני הכבוד
לכאוי יש לצדד דחיובא אית לי' בהא, וצ"ע).

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן ט"ז

הנחת ספר שם הגדולים ע"ג ספרי קודש

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, שלו' וברכה וכט"ס,

הנה לפני רבות בשנים זכינו לשאול ממו"ר מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל במי שלומד ספר סדר הדורות וספר שם הגדולים להגר"חיד"א ז"ל אם יש לו שכר ת"ת, מאחר שהרבה גופי תורה תליין בהא וכתב לן מו"ר מרן זצוק"ל וזל"ק "שכר יקבל אבל לא ממש תורה", ועי' נמי בספר שפתי איל (עניני המועדים, ס"ק כ"ו) מאי דשמענו ממו"ר מרן רשכבה"ג הגרא"ל שטינמן זצוק"ל לענין לימוד בספר סדר הדורות בת"ב ע"ש, ובכ"מ כתבנו מזה. וע"ע בספר מועדי הגר"ח מידידנו הרה"ג ר"מ גבאי שליט"א (תשובה ת"ה) ע"ש. ונשאלנו עפ"י אם מותר להניח ספר שם הגדולים ע"ג ספר קודש, ואמינא דהא פשיטא לן דלהניח ספר חול ע"ג ספר שה"ג אסור מאחר דבספר שה"ג ישנם הרבה דברי תורה כאשר יראה הרואה (ומסתמא אף המתירין ללמוד בו בת"ב אין כוונתם לאותם הד"ת שבו) אכן להניח ספר שה"ג על ספר קודש יש לעיין, ומסתברא מילתא דשרי ולצד דכאמור יש בו ד"ת ויתר הדברים שבו לא הוו כדברי חולין גרידא רק דהובא בו שמות גאוני ישראל וספריהם וכה"ג ויל"ע למעשה.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן י"ז

קציצת אילן מאכל לעשות הימנו גביע קידוש ופמוטות וכה"ג

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, שלו' וברכה וכט"ס,

הנני מצרף לו בזה מאי דכתיבנא לפני רבות בשנים בענין קציצת אילן מאכל ע"מ לעשות הימנו גביע לקידוש ופמוטות לשבת קודש וכה"ג ואשר נדפס בגליון אליבא דהלכתא (גליון ע"א).

נסתפקתי אם מותר לקצוץ אילן מאכל לצורך הכנת תשמישי קדושה ממנו, וכגון בתי מגילות פמוטות לש"ק גביע קידוש וכיוצא בזה (בגוונא דאין לו אילן סרק לקצוץ או דבר אחר ליעביד מיניה הדברים האמורים).

והנה בהאי דינא דאין לקצוץ אילן מאכל כבר האריכו קמאי ובתראי, ומצאתי למו"ר הגאון הגדול ציס"ע רבי יוסף ליברמן שליט"א בעמח"ס שו"ת משנת יוסף שהרחיב היריעה בזה בספרו משנ"י עמ"ס שביעית (חלק ב' עמוד ס"א קונטרס איסור קציצת אילנות), ושם (עמוד ס"ו אות י"א) דן אי שרי לקוץ אילן מאכל לצורך מצוה וכגון סכך לסוכה, והביא בזה מהפנים יפות (פרשת משפטים) ושו"ת דובב מישרים (ח"א סימן קל"ד) ועוד אחרונים, ופלפל בדבריהם.

ועיין נמי בספר שמירת הגוף והנפש (חלק ב' סימן ר"נ סעיף י"ג) דהעלה לדינא דמותר לקצוץ אילן לצורך מצוה, ולית בזה סכנתא, וע"ש מאי דהרחיב בהערות (שם) ומצאנו להפוסקים שכתבו לדון אי שרי לקצוץ אילן מאכל לצורך בניית ביהכנ"ס, ואכמ"ל.

וזכיתי לשאול זה מקמיה מו"ר המשנת יוסף שליט"א, והשיבני דמותר לקצוץ עבור זה רק הענפים ולא האילן עצמו. (עיין בשמירת הגוף והנפש (שם סעיף ח') פלוגתת האחרונים אי האיסור לקוץ האילן הוי ג"כ אענפים). ומיהו הכא התיר מו"ר המשנ"י שליט"א קציצת הענפים לצורך מצוה, אך באילן גופי' החמיר. וראה בספרו עמ"ס שביעית (שם) דכתב דאף בקציצת ענפי אילן עבור סכך מסתברא דאסור לקוץ ענפי אילן מאכל אם יכול להשיג ענפי אילן סרק, ע"ש בטעמיה, ואי אין לו ענפי אילן סרק, והשגתם תעלה בדמים טפי משווי ענף עץ מאכל, שרי מטעם מעולה בדמים, אך בלבד שיהי' כה"ג מעולה בדמים לכו"ע שאין להם סכך ולא רק למקרה שלו שאין

לו עכשיו ענפי סרק, וע"ש בטעמי, אלא דנסתפק שם מו"ר המשנ"י שליט"א היכי הוי דינא בגוונא דיכול להשיג ענפי אילני סרק, אך ענפי אילן דמאכל משובחין ומהודרין טפי לסכך, אי שרי לקוצן, ומייתי ראי' להתירא ממתני' דתמיד פ"ב דתנן דלמערכה שניה ברו עצי תאנה יפים, ופירש"י בזבחים (דף נ"ח ע"א) בשל תאנה היו רגילין, וטעם אגדה הוא שבו היתה תקנה לאדם הראשון ויעשו להם חגורות, עכ"ל. והביאו הכ"מ הלכות תמידין ומוספין (פ"ב ה"ח), ולמ"ד בגמ' דתמיד(שם) דל"ל משום ישוב א"י הביאו תאנה דעבדה פירי, והוצרך הבאר שבע (הו"ד במל"מ שלהי הלכות איסורי מזבח) ליישב דאין בזה בל תשחית כיון דלצורך מצוה הוא, ואע"ג דהיו יכולין להביא אילן סרק, מ"מ משום הטעם הנ"ל בחרו בעץ פרי לצורך מצוה, וחזינן דכשיש טעם וסיבה להדר אחר עץ פרי שרי, הגם דיכול להביא מאילן סרק. ועיין בשו"ת שאילת יעב"ץ (ח"א סימן ע"ו) ושו"ת חיים שאל (ח"א סימן כ"ג ד"ה ועוד יש להתיר), ע"ש. ועיין בסוגיא דתמיד שם ובמל"מ הלכות איסורי מזבח (פ"ז ה"ג) דכתב דהגם דכל העצים כשרים למערכה, מ"מ בחרו בתאנה ואגוז וכו' דהוּו מן המובחר לפי שאין בהם קשרים לא מבראי ולא מגוואי, ע"ש. וחזינן דלהידור מצוה שרי לאתויי מהנך הגם דאיכא אילני סרק לרוב, וגם בשו"ת דובב מישרים (שם) כתב דכשעושין לכבוד ממ"ה הקב"ה ליכא בזה משום בל תשחית, ולפי"ז העלה מו"ר המשנ"י שליט"א דהמהדר אחר סכך משובח לכבוד יוצרו ית"ש, לכאורה אין זה משחית אלא מתקן, ובלבד שיהיה משובח לכו"ע כדהאריך שם לעיל בדבריו, ע"ש. ועפי"ז אף בנד"ד י"ל דאם רוצה ליעביד פמוטות וגביע נאים מעץ זית וכיו"ב, דיפים הם טפי, לכאורה אף דיכול להשיג אילני סרק שרי ל"י לקוץ ענפים מאילן מאכל לצורך זה.

וכשדברתי עם מו"ר המשנ"י שליט"א בשאלתנו הנ"ל אמר לי תוכד"ד דיש להסתפק במה דמצוי כהיום בחנויות יודאיקה דמוכרין בהם בתי מגילות וכיו"ב מעץ זית, אי שרי לקנותן (או דיש לחוש שקצצום מאילן מאכל), ואמר על אתר דיי"ל בזה ג' צדדין להתירא, חדא דילמא קצץ רק מענפים, עוד י"ל דשמא קצצו מאילן דלא עביד פירי, או דיי"ל דנטעוהו ע"ד כן. (דעכ"פ עפי"ז אין מוכרח דמאיסורא קאתי, ויל"ע באופן דידוע דעברו אדינא, וקצצו אילן מאכל שלם הנותן פירות, אם ישנו איסור למקני מהא ובפרט לצורך מצוה, וצ"ע כעת).

בברכה וביקר, הק' משה חליוה

סימן י"ח

חתן שלא אמר וידוי קודם חופתו

כבוד ידידנו הרה"ג החר"ף ובקי מוה"ר אריה ברינגר שליט"א בעמח"ס רבים ויקרים בעיה"ת בני ברק יע"א, שלו' וברכה וכט"ס,

מזה זמן שקיבלתי מכתבו דשדר גבן מיד ציר אמונים ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א, ואחר עד עתה ועמו הסליחה. במאי דשאל וז"ל "האם אמירת הוידוי של חתן מעכבת בתענית יום החופה דהיינו שאם לא אמר צריך לאומרה ביום אחר".

מסתברא מילתא דכל שלא אמר החתן להוידוי ביום חופתו שוב עבר זמנו, אכן דנו הפוסקים בהיכא שלא התודה במנחה דיום חופתו, וטרם התפלל מנחה, ומתפללים אחר החופה אם יאמר וידוי, ובס' הנישואין כהלכתם (פ"ו ס"ה) מייתי דבספר שלחן העזר ח"ב (דף ט"ו ודף קכ"ח) מייתי דהרה"ק הדברי יחזקאל משינאוא זלה"ה ומרן הגרי"ח זוננפלד זלה"ה ס"ל דבכה"ג לא יתודה אחר החופה מאחר דהוי יו"ט דיליה. אך המנחת הקומץ (סימן ל"ג) כתב דגם אחר החופה אומרים וידוי אפי' כשכבר אכלו קודם, ע"ש, ורהיטת דברי הנישואין כהלכתם (שם) נראה דלמעשה יש לפסוק בזה כרבוותאי דס"ל דבכה"ג תו אין לומר וידוי.

ביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה

סימן י"ט

**כשמקדשים שוב מחמת קדושי טעות שהיו ביום קודם אם יש לחתן
להתענות ולהתוודות שוב**

שלמא תנינא למע"כ ידידנו הרה"ג החו"ב מוה"ר אריה ברינגר שליט"א,
אחדשה"ט וש"ת,
בריש מילין אמינא ברכת מזלא טבא לרגל נשואי בנו שיחי לאי"ט עב"ג
שתחי לאי"ט ויה"ר שיעלה זיווגם יפה ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה
ומתקבל אכ"ר.
וע"ד שאלתו (שנתקבלה ע"י ידידנו הבעמח"ס **גם אני אודך** שליט"א) וז"ל
בקידושין שעושים למחרת יום החופה מחמת טעות שהיה בקידושין
הראשונים האם גם יש דין תענית לפני הקידושין הנ"ל.
נראה לפענ"ד שאין להחמיר על החתן בזה, והן אמת דמצינו דדנו הפוסקים
(עי' בספר הנישואין כהלכתם פ"ו ס"ק מ"ה) כשיום החופה הוא למחרת
יום צום אם יש להחתן להתענות שוב ביום חופתו. ברם נראה דאף
להסוברים שם דבעי, מ"מ שאני הא ממאי דקמן דהתם הוי כשני גדרי
תעניות, ואעיקרא דמילתא הא בלא"ה יש מהפ"י דס"ל דבכה"ג שיום קודם
חופתו היה יום צום א"צ להתענות שוב ביום חופתו והכי נמי ס"ל למרן
הגרשז"א זלה"ה וכמ"ש במ"ב מהדו' דרשו סי' תקע"ג, ע"ש היטב, ומכ"ש
בנד"ד.
(ומצינו איזה דינים דנהגי בקידושי טעות וכגון דכשמקדש שוב א"צ לברך
שנית שבע ברכות וסגי ליה בברכות הראשונות וכמ"ש רמ"א ז"ל באהע"ז
סי' ס"א (סעיף א') ושאין צריך לחגוג שנית את שבעת ימי המשתה החל
מקידושין השניים (כ"כ המקנה (סי' ס"א) והסכים עמו הטיב קידושין (שם)
והו"ד בספר הנישואין כהלכתם (פט"ו, הערה ה') ועוד כהנה וכהנה
ואכמ"ל).

בכל חותמי ברכה
הק' משה חליוה

סימן כ'

נאמנות תמונות וצילומי וידיאו לענין לאסור אשה על בעלה

לפאמע"כ הגאון המפורסם רבי יצחק שמואל שכטר שליט"א בעמח"ס שו"ת ישיב יצחק ושא"ס קרית צאנז נתניה יע"א, אחד"ש הדרי"ג שליט"א,

זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו מדי קבלי מידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א את ספרו החדש דהדרי"ג שליט"א שו"ת ישיב יצחק חלק החמישים, זכיתי לעבור על חלקים הימנו ורדיתי מצוף דבש אמריו, ותשוח"ח.

עדמ"ש הדרי"ג שליט"א (חאהע"ז, סימן ל"ה) לדון בענין לאסור אשה על בעלה ע"י צילום בלש כשהבעל אינו רוצה לראות את התמונות ובתו"ד כתב דבעיקר השאלה לענין לסמוך על תמונות וידיאו לאסור ע"פ הלכה אינם מקובלות בבי"ד "כידוע היום שיכולים לחבר תמונות מאחד למשנהו ע"י מערבולת או מיקסר ולפי הטכנולוגיה של היום כמעט ולא יבחינו שזה לא אמיתי רק מזוייף" וכו' אתו"ד.

הנה כמדוי' שמעתי אשר ישנם מכונים היודעים לפענח אם נעשתה עריכה בתמונות הוידיאו ובסקר יסודם או שאמת המה, ויל"ע אי שייך נאמנות בהם מה"ט דלא מרע אומנותיהו לכשיתגלה שלא פתרו זה על נכון, ומיהו צ"ע אי יש בכל כי האי ודאות גמורה ובעיקר גדרי נאמנותם והדברים צריכים עיון.

ובעיקר מאי דנו"נ הדרי"ג שליט"א בתשובתו הנזכרת אמינא דזה מקרוב זיכני השי"ת בספר לב מרפא מהגאון הקדוש הראשלי"צ רבי רפאל מאיר פאניזיל זלה"ה וקחזינא ליה התם דבחלק השו"ת (סימן ג') עמד בדברים יסודיים בענינא דדברי כיעור בא"א, יעוי"ש בדברות קדשו.

בכל חותמי ברכה וביקרא דאורייתא
הק' משה חליוה

סימן כ"א

מכתב לספר "לקיחה תמה" בענינים שונים

יצו ה' את הברכה למע"כ הגאון רבי שמעון הלוי אדלר שליט"א איתן מושבו במושב תפרח יע"א, אחד"ש וש"ת,

בחדוותא דאורייתא זכיתי לקבל מזה זמן רב מיד חתנו ידידנו הרה"ג ר"י הכהן כהנא שליט"א את ספרו החדש דמע"כ נ"י לקיחה תמה בו נקבצו ובאו שיעורים והלכות בענינים שונים, וזיכני השי"ת לעבור על חלקים גדולים הימנו ויהי בפי כדבש למתוק, צוף דבש אמרי נועם ומרפא לעצם. וכבר אתמחי גברא ואתמחי קמיעא בפירות הילוליו המאירים עיני רבן ותלמידהון, וברכתי הדיוט תעלה לראש משביר כי יזכהו נותן התורה להוסיף עוד כהנה וכהנה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא.

א.

לימוד תורה על שלחנו

במ"ש (שיעור א') בענין לימוד תורה על שולחנו ע"י בספה"ק יסוד ושורש העבודה (שער השביעי, שער הבכורות, פרק שישי) מש"כ "יזהר האדם מאד ומאד בלימוד על השלחן, והזה"ק גם האריז"ל מזהירים על זה מאד ומאד". ועמ"ש מהזה"ק פרשת תרומה (דקנ"ג ע"ב) ועוד, ע"ש.

ובצוואתו הקדושה דהיסוד ושורש העבודה (פרק ג') כתב וזל"ק גם מגודל חיוב על האדם בלימוד על השלחן בעת סעודתו כמבואר בזוה"ק גם האריז"ל ז"ל מזהיר על זה מאד ולפי שראיתי בעוה"ר רוב לומדי התורה אינם נזהרים וכו' ולבי דוי על גודל ענשם רח"ל לפי גודל העון המפורש בזוה"ק פ' תרומה וכו' וכו' ולהיפך השכר הגדול והנפלא מהלימוד על השולחן כמבואר שם באריכות גדול והעתקתי בחיבורי וע"ש וכי אין ראוי לאדם שידע בעצמו שלא היה נזהר בלימוד על השלחן ליפול מלא קומתו ארצה וליתן בעפר פיהו ופלגי מים תרד עיניו על גודל השכר שנאבד מאתו מהלימוד עד הנה" וכו' וכו', וע"ש דהוסיף וכתב לבניו "שיהיה עליכם חיוב הלימוד על השלחן ממש כחיוב ג' תפילות של יום ערבית שחרית ומנחה", והאריך בזה ובשלהי דבריו כתב וזל"ק "ובודאי אם תקיימו צוואתי אהיה

מליץ טוב בעדכם בעולם העליון גם על כל איש ישראלי מעם קדוש שיזהר בזה מבטיח אני לו בהבטחה נאמנה שאהיה מליץ טוב בעדו, ע"ש.
והנה עיננו הרואות עד כמה מחפשים סגולות לישועות, והרי לפנינו דברי קדשו של גאון ישראל וקדשו הגה"ק היסוד ושורש העבודה זצוקללה"ה אשר מבטיח בהבטחה נאמנה לכל אשר יזהר בזה שיהיה מליץ טוב בעדו, הנה כי כן אשרי הזוכה, יזכנו השי"ת [וע"ע בקונטרס **גם אני אודך** – בלכתך בדרך (עניני סעודה) מ"ש בהאי ענינא].

ב.

העלאת בשר ודגים על שלחן אחד

מ"ש (שיעור ו') לעורר על העלאת דגים ובשר על שלחן אחד וכו' עיין נמי בספר אהל יעקב ה'י' בב"ח הנדמ"ח (סימן פ"ב סי"ב) דכ' דמצוי כשעושים קידוש בשבת ומניחים הערינג' או שאר מיני דגים על השלחן שמונח בו טשולנט בשרי ואע"פ שחמירא סכנתא מאיסורא, מ"מ מנהג העולם להקל בזה, ויש פוסקים המחמירים להניח איזה היכר. ובהערות וציונים (שם, ס"ק ט"ז) מיייתי דבפתח הדביר סי' קע"ג (ס"ק א') כ' משמיה דהשם חדש דבדגים ובשר אין צריך היכר, ובשו"ת שבט הלוי חלק שישי (סימן קי"א) כ' דנהגו העולם שלא להחמיר כמחמירים בזה, ומסיק שם להביאם זה אחר זה שלא מן הדין ובדרך חומרא. ועי' בשו"ת יביע אומר חלק שישי (חיו"ד, סימן ט') שמיקל בזה, וע"ע בספר חלקת בנימין סי' קט"ז (ביאורים ד"ה שלא), ובשו"ת חיי הלוי חלק חמישי (סימן נ"ט, ס"ז) מיייתי דבשו"ת ויען יוסף (או"ח, סי' קי"ג) כ' דלא מצינו לאסור להעלות דגים על שלחן שאוכל בשר וכן להיפך וקמוסיף בחיי הלוי (שם) סברא די"ל דאדרבה כיון דחמירא על האדם אין לחוש שיבוא לאוכלם, אתו"ד, וע"ש בכל דבריו.

ג.

אמירת יישר לכהנים בירידתם מן הדוכן

מ"ש בקונטרס ברוכים תהיו (פ"א סכ"ד) עפ"י המ"ב סי' קכ"ח (ס"ק ס') דעכשיו שהמנהג לומר לכהנים בירידתם מן הדוכן יישר מהנכון שלא יירדו מן הדוכן עד לאחר שיסיים הש"ץ קדיש כדי שלא יתבטלו הכהנים והעם מעניית איש"ר ושאר אמנים וכו', הנה יש להעיר נמי דאי יאמר להכהן יישר

בחזרת הש"ץ הו"ל איסורא דדיבור בחזרת הש"ץ ועיי' שו"ע סי' קכ"ד
(סעיף ז') ובנו"כ דשם, ואכמ"ל.

והנני כופל בזה בברכה נאמנה וביקרא דאורייתא
הק' משה חליוה

סימן כ"ב

מכתבי תורה בענינים שונים

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם
אני אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

הנני מצרף בזה למע"כ נ"י כבקשתו איזה מכתבי תורה שכתבתי להבה"ח
כמר **יאיר** נ"י ואחיו הבה"ח כמר **יואל** נ"י בני ידידנו הרה"ג מוה"ר **מרדכי**
אלמקייס שליט"א בעמח"ס שו"ת ויכתוב מרדכי ושא"ס על שאלותיהם
המחכימות, ויוכל להדפיסם בתשובותינו **גם אני אודך** כחפצו ויהא רעווא
שיהיו הדברים להגדיל תורה ולהאדירה.

בכל חותמי ברכה
הק' משה חליוה

א.

זמן הבאת ס"ת כשמתפללים ברחובה של עיר

שאלה

לכבוד הרב **משה חליוה** שליט"א, מח"ס ענפי משה,
שלום וברכה,

רציתי לשאל את כת"ר ואשמח אם יענה לי. מצוי מאוד בימים אלו,
שמתפללים ברחוב העיר, שמוציאים ס"ת מבית כנסת לרחוב ושם
מקיימים את קריאת התורה ובדרך כלל אחד המתפללים הולך לבית
הכנסת ומביא את הס"ת, בסמוך לקריאת התורה ולאחר הקריאה מחזיר
הס"ת למקומו.

לפעמים התפילה מתבצעת ממש בסמוך לבית הכנסת בחצר, ולפעמים זה
כמה עשרות מטרים מבית הכנסת היכן שיש צל ונוח להתפלל. ונסתפקתי,
אם מותר לעשות כן שמתפלל אחד ילך ויביא את הס"ת או שיש להביא את
הס"ת קודם התפילה, או ללכת להביא עם עשרה אנשים.

ובזה הנני מצפה לתשובתו הרמה,
יאיר אלמקייס ס"ט

תשובה

למע"כ הבה"ח כמר יאיר אלמקייס שליט"א,
שלו וברכה וכט"ס,

קבלתי מכתבו ובדבר שאלתו, הנה באופן שיש ארון קודש במתחם או בחצר וכיו"ב עדיפא שיביאו הס"ת מקודם התפילה, אך באופן שאין שם ארון קודש יביאוהו למקום בזמן קריאת התורה. ואם יש להביאו בעשרה ע"י בספר זאת התורה (פ"א ס"ג) ובס' אהל יעקב ה' כבוד ס"ת (פ"ה ס"ד) ובספר פסקי תשובות ח"ב סי' קל"ב (ס"ק כ"ה) מאי דנתבאר בזה ע"ש היטב. ויש לזהר באופן הבאת הס"ת שיהיה זה בזהירות מרובה ובפרט כאשר יורדים במדרגות ע"מ להביאו למתחם שלא יבוא ליפול ח"ו רח"ל וכן נמי שלא להעבירו במקומות המטונפים, ולהניחו על בימה או שולחן באופן הראוי לכבודה של תורה.

ביקרא דאורייתא ובברכה נאמנה,
הק' משה חליוה

ב.

בענין הנ"ל

למע"כ הבה"ח כמר יאיר אלמקייס שיחי' לאי"ט,
שלו וברכה וכט"ס,

הנני מאשר בזה קבלת ספרו החדש "גלותא דאורייתא" האוצר בקרבו בירורי הלכה בעניני טלטול ס"ת והמסתעף מאשר קיבץ מספרי דרבנן והוסיף עליהם מדנפשיה בסדר נכון ובטוטי"ד, ותשואות חן חן. ויהא רעווא קדם אבוהון דבשמיא שיזכה מע"כ נ"י להוסיף להגדיל תורה ולהאדירה ויתעביד לאילנא רברבא לתפארת בית ישראל.

בכל חותמי ברכה וביקר
הק' משה חליוה

במכתבי הנדפס (עמוד פ"ג) ישנה טעות הדפוס, והיא, דנשאלתי ממע"כ נ"י כשמוציאים הס"ת מביהכנ"ס לרחובה של עיר אם צריכין עשרה ללוותו, ועל כך כתבתי "ואם" יש להביאו בעשרה וכו' וציננתי לכמה ספרים,

ובטעות נדפס "ואז" יש להביאו בעשרה", ומשתמע כאילו הכרעתי בזה, ולא כן הוא, וכדתקנתי.

ושלמא אמרי רבנן בכפילא, הקמ"ח

ג.

הוצאת ס"ת לקריאה בתורה בצהריים לחתן בר מצוה

שאלה

לכבוד הרב משה חליוה שליט"א מח"ס "ענפי משה",
שלום וברכה,

רציתי לשאול את כת"ר שליט"א שאלה ואשמח אם תענו לי.
משפחה חילונית שעושה בר מצווה לבנה בבית כנסת בקיבוץ, הם עושים את הבר מצווה ביום חמישי בשעות הצהריים, ורוצים להוציא ס"ת בשביל שהילד יקרא. האם מותר להוציא ס"ת לשם כך, והאם הילד יכול לברך?

המצפה לתשובתו הרמה
יואל אלמקייס

תשובה

כבוד הבה"ח כמר יואל אלמקייס נ"ו,
שלו וברכה וכט"ס,

בדבר שאלתו במשפחה של שאינם שומרי תורה ומצוות רח"ל שעושים בר מצוה לבנם בביהכנ"ס שבקיבוץ ביום חמישי בשעות הצהריים ורוצים להוציא ס"ת ע"מ שיקרא בו בנם אם יוכלו עשות כן ואם יוכל בנם לברך על קריאה זו.

הנה אופן השאלה כאמור הוי ביום חמישי דיש בו חיובא דקריאה"ת בציבור, ועל כן בגוונא שישנם עשרה או לכל הפחות ששה מתוך הקהל שלא שמעו באותו יום קריאה"ת (וכנ"ל שאינם שומרי תומ"צ רח"ל) דיש מקום להקל בזה אם יקרא להקריאה"ת דההוא יומא. דאע"פ דלכתחילה יש לקרוא בשחרית (עמ"ב ס"י קל"ה ס"א) מ"מ בדיעבד זמנה כל היום (עמ"ש שם, ופסק"ת שם סק"ג) והכא הו"ל כבדיעבד מאחר שלא שמעו הקהל

קריאה"ת, ומזכר בזה [ואע"פ שמצינו בפוסקים שדנו גבי שאינם שומרי תומ"צ רח"ל אי הוו כתינוקות שנשבו ואי שרי ליתן להם עליה לתורה (עי' בפסק"ת (שם, ס"ק ב') מ"מ הכא שהם עושים המנין לעצמם לכאורה קיל טפיל, כל זה כתבתי לפום ריהטאי ולמעשה ישאלו מגדולי ההוראה.

בברכה מרובה וביקר
הק' משה חליוה

.ד.

אם יכבד כהן ראשון בשתיה מיין הקידוש

שאלה

לכבוד הרב משה חליוה שליט"א, מח"ס ענפי משה,
שלום וברכה,
רציתי לשאול את כת"ר שאלה, ואשמח עם תענו לי.
אם מתארח אצלו כהן בשבת כאשר עושה קידוש, האם יתן לשתות קודם
לכהן משום וקידשתו או קודם לאשתו.

המצפה לתשובתו
יואל אלמקייס

תשובה

כבוד הבה"ח יואל אלמקייס שיחי' לאי"ט,
שלו' וברכה וכט"ס,
בדבר שאלתו באופן שמארח בביתו כהן אם יתן לו לשתות ראשון מכוס
דקידוש או דיקדים לביתו זו אשתו. הנה שמעתי ממו"ר הגה"ג ציס"ע רבי
יוסף ליברמן שליט"א דבכהאי גוונא יתן להכהן לטעום ראשון ויאמר
לאשתו דאה"נ ראוי היה ליתן לה בראשונה אלא דנותן הוא להכהן מדהוא
והיא מקיימים בזה מצות וקדשתו. ועי' בשו"ת משנת יוסף למו"ר שליט"א
(חי"א, סי' כ"ה) מאי דהאריך בעניני וקדשתו, ע"ש. ומעין זה א"ל ידידנו
הרה"ג ר"א גרין שליט"א בעמ"ס מילואים לאפוד דשאל מהגר"י טשזנר
שליט"א בהיכא דהוריו מתארחים אצלו לשבת אם יתן להם לטעום מכוס
דקידוש מקודם שנותן לאשתו וא"ל דיתן להוריו, מדהוא והיא חייבים

בכבודם, ואמנם יליד בכל הא ממ"ש בפסקי תשובות חלק שני סי' ר"א (ס"ק ג') משו"ת משנה הלכות (ח"ג, סי' כ"ח) דכ' משמי' דהגה"ק מצאנו קלויזנבורג זלה"ה גבי זימון דאף כשיש כהן במסיבה נוהגים להקל שבעה"ב מכבד את א' משאר המשתתפים או נוטל כיבוד הזימון לעצמו ואף לא הקפידו ליטול מהכהן רשות וטעמי' דכיון שכל הנאספים מחמת קריאתו של בעה"ב באו לכבודו אכתי הוי כעל תנאי דבעה"ב, ורשאי ליתן לכל מי שירצה ושכ"מ במרדכי בגיטין (נ"ט ב') ע"ש היטב. ולפי"ז יל"ע אם שייד למימר הך סברא נמי בהטעמת כוס דקידוש.

בברכה מרובה וביקרא דאורייתא
הק' משה חליוה

ה.

קנה עליה לתורה ובטעות נתנוה לאחר

שאלה

לכבוד הרב משה חליוה שליט"א מח"ס ענפי משה,
שלום וברכה,
רציתי לשאול את כת"ר שליט"א שאלה, ואשמח עם תענו לי.
אדם שקנה עליית שישי בשבת, ובטעות נתנו למישהו אחר לעלות, ובתור
פיצוי נתנו לו לעלות שבוע הבא עליית שישי האם צריך לשלם על הקניה?

המצפה לתשובתו הרמה
יואל אלמקייס

תשובה

כבוד הבה"ח כמר יואל אלמקייס נרו יאיר ויזרח,
שלו' וברכה וכט"ס,
מכתבו קבלתי ובדבר שאלתו במי שקנה עליית שישי ביוםא דשבתא
ובטעות נתנו עליה זו למישהו אחר, וכפיצוי כיבדוהו לעלות בשבוע הבא
לעליית שישי, אם צריך לשלם על כך.

הנה לכאורה אינו צריך לשלם מה שחשב לשלם בראשונה, וטעמא דמילתא דלא קיבל מה שקנה, ואמנם יש בזה פרטים נוספים וכגון דבאופן שנוהגים למכור באותו ביהכנ"ס את העליות לתורה בכל שבוע דבכה"ג יתכן דיש לו לשם דמי עליה לתורה על אותה עליה שהעלוהו וכתשלומו המקובל באותו בית הכנסת. ובכעני"ז עמדנו בתשובותינו **גם אני אודך** חלק חמישי (סימן י"ט) ע"ש ואכמ"ל.

ולרגלי כניסתו בעול תורה ומצוות בסייעתא דשמי' ובשעתו"מ הנני מברכו בזה כי יזכה לעלות מעלה מעלה בתורה וביראת ה' טהורה עדי היותו כאחד הגדולים אשר בארץ לתהלה ולתפארת ועד בכלל.

ביקרא דאורייתא ובכל חותמי ברכה
הק' משה חליוה

ו.

אם יש למעט בדיבור בבדיקת חמץ גם כשמדבר לצורך

שאלה

לכבוד הרב **משה חליוה** שליט"א במ"ס "ענפי משה",
שלום וברכה,

רציתי לשאול את כת"ר ואשמח אם יענה לי.

כתב מרן (או"ח סי' תלב סעי' א') גבי בדיקת חמץ ויזהר שלא ידבר בין ברכה לתחילת הבדיקה עכ"ל. וכתב כה"ח (אות י"ח) דלצורך הבדיקה כגון אם כבה לו הנר וכיו"ב שרי עיי"ש, וזה כמו גבי מש"כ מרן (בסי' קס"ז סעי' ו') גבי אם שח בין הברכה לאכילה דאם זה להביא מלח או תנו מאכל לבהמה שרי עיי"ש.

ונסתפקתי כאשר כבה לו הנר בין הברכה לבדיקה ומותר לו לומר להביא גפרורים האם יש לו למעט בדיבורו ולומר רק "גפרורים" או מותר לו לומר "תביאו לי גפרורים בבקשה", או דבעי למעט בדיבור כמה שיכול?

ובזה אצפה לתשובתו הרמה
יאר אלמקייס ס"ט

תשובה

להבה"ח כמר יאיר אלמקייס שיחי' לאי"ט,

שלו' וברכה,

קבלתי מכתבו ובדבר שאלתו במקום דדיבור הוי הפסק והותר לו לדבר מחמת ההכרח וכגון גבי הבא מלח וכיו"ב אי יש לו למעט בדיבורו. הנה מסתברא מילתא דכיון שכל מה שהתירו לו לדבר הוי מחמת ההכרח, במילא אין היתר לדבר ביותר ממה שמוכרח.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

.ז.

רחיצה בבריכה שמימיה היו מגולים בלילה

שאלה

לכבוד הרב משה חליוה שליט"א מח"ס "ענפי משה",

שלום וברכה,

רציתי לשאול את כת"ר ואשמח עם יענה לי.

בגמ' בע"ז (דף ל' ע"ב) איתא מים שנתגלו לא ישפכם ברה"ר וכ"פ הרמב"ם (הל' רוצח פי"א הל' ט"ו) והטור (יו"ד סי' קט"ז) והטעם כתב רש"י (שם בד"ה לא ישפכם) שמא יעבור אדם יחף ויעמוד והארס מתעכב בין קשרי אצבעותיו וכיון שנכנס מעט ונוקב בבשר שוב אין לו רפואה עכ"ל ע"ש. ולפי"ז האם יש להחמיר שלא להכניס ילדים לבריכה קטנה שהיתה מגולה בלילה? (וכגון שגר במושב ששם יש חשש טפי לנחשים).

ובזה אצפה לתשובתו הרמה

יאיר אלמקייס ס"ט

תשובה

להבה"ח כמר יאיר אלמקייס שיחי' לאי"ט,

שלו' וברכה וכט"ס,

קבלתי מכתבו ובנוגע לשאלתו הנה בשו"ע יו"ד סימן קט"ז (סעיף א') כ' משקים שנתגלו אסרום חכמים דחיישינן שמא שתה נחש מהם והטיל בהם

ארס ועכשיו שאין נחשים מצויים בינינו מותר, ע"כ. ובפוסקים דנו באורך אי האידנא חיישין לגילוי או דלא. ואמנם בספה"ק פרי תואר למרן הגה"ק רבינו חיים בן עטר זלה"ה (שם, ס"ק ב') כ' בסו"ד וז"ל ברם להא מילתא דאמי' בש"ס להחמיר במים המגולים שלא יתנם לפני בהמתו ולא ירחוץ בהם פניו ידיו ורגליו וכדומה אין להחמיר כי לא שמענו מעולם שאירע תקלה ברחיצת המים המגולים אפי' בהולכי דרכים ומדברות, עכלה"ק. ובמילא ה"ה נמי במאי דקמן דליכא למיחש בזה לכולי עלמא.

והנני חותם בברכה נאמנה וביקרא דאורייתא
הק' משה חליוה

ח.

אם יש בל תשחית בזריקת פחיות שיכול לקבל עליהם דמי פקדון שאלה

למע"כ הרב משה חליוה שליט"א מח"ס "ענפי משה",
שלום וברכה,
רציתי לשאול את כת"ר ואשמח עם יענה לי.
האם מותר לזרוק לפח פחיות שאפשר לקבל עליהם כסף של פיקדון האם
אין בזה משום בל תשחית שזורק דבר לפח שיכול לקבל עליו כסף?

בברכת כתיבה וחתימה טובה
יאיר אלמקייס ס"ט

תשובה

כבוד הבה"ח יאיר אלמקייס שליט"א איתן מושבו בק"ק נתיבות יצ"ו,
שלו' וברכה וכט"ס,
מכתבו קבלתי, וע"ד שאלתו אם מותר לזרוק לפח האשפה פחיות אשר
אפשר לקבל תמורתם דמי פקדון או דיש בזה משום בל תשחית, הנה
בשו"ת משנת יוסף למו"ר הגאון הגדול ציס"ע רבי יוסף ליברמן שליט"א
(חלק י"א, סי' ר"ה) עמד בהך שאילתא וכמדומה דעיקר דבריו שם להקל
בזה באופן דהו"ל טרחה, ברם בסו"ד מיייתי מהא דיבמות (מ"ד א') לא
ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם, וכתבו הראשונים ז"ל דהאיסור

בזה משום בל תשחית, וא"כ שייך זה נמי בנד"ד דאם יש בקרבת מקומו מיכלי איסוף יניחם שם, אא"כ יש חשש שיהנו מינייהו אינשי דלא מעלי, ע"ש בדבריו. והאידנא איכשר דרא דישנם רבים וטובים הפותחים תחנות איסוף לבקבוקים ריקים עבור צרכי מצוה וכגון שבדמי הפקדון מממנים ישיבות בין הזמנים וכיוצא בזה, וחכם לב יקח מצוות לעמוד לימינם בהחזקת התורה כאמור עץ חיים וגו'.
והנני חותם בברכה נאמנה שיזכה מע"כ נ"י לגמר חתימה טובה ולשנת הצלחה בתורה ויר"ש כאדיר חפץ לבבו.

ביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה

ט.

גביית כסף על פריטת צ'ק אם יש בזה רבית

שאלה

לכ' הרב משה חליוה שליט"א מח"ס "ענפי משה",
שלום וברכה,
רציתי לשאול את כת"ר שאלה ואשמח אם תענו לי.
אדם שפורט לחברו צ'ק האם יכול לגבות על כך כסף או שיש בזה משום ריבית? כיון שהפריטה היא לפי אחוזים ולא סכום קבוע, אפשר שכוונתם היא שהם לוקחים סכום זה כתשלום על הלוואת מעותיהם ולא כשכר טירחה.

המצפה לתשובתו הרמה

יואל אלמקייס

תשובה

למע"כ הבה"ח כמר יואל אלמקייס שיחי' לאי"ט,
שלו' וברכה וכט"ס,
בנוגע לשאלתו ע"ד פריטת צ'ק – עיי' בספר ריבית הלכה למעשה – ברית פנחס (פ"א ס"ט) דכ' דהמחליף צ'ק לכסף מזומן, דין החלפן כדין המלוה,

אפי' אם הצ'ק אינו דחוי אלא מזומן, שאם הבנק סגור הרי הוא לווה עד שיפתח הבנק, ואפי' אם הבנק פתוח ויש לו שם כסף הרי הוא לווה עד שיגיע לבנק, וע"כ יש להחמיר שלא להחליף בפחות מסכום הצ'ק, שהרי הוא משלם ריבית לחלפן, אא"כ בקשתו בזה רק עבור שכר טרחה, וכדהאריך איהו גופי' בספרו הנ"ל (פרק י"ז, סי"ב ואילך) או אם עושה היתר עיסקא כהלכה, וכמבואר בהאי ספרא (פרק כ'), וע"ש בהערות.

בכל חותמי ברכה
הק' משה חליוה

י.

אם יש חשש לצלם קבורת מת ב"מ

שאלה

לכבוד הרב משה חליוה שליט"א מח"ס "ענפי משה",
שלום וברכה,

רציתי לשאול את כת"ר ואשמח אם יענה לי.

נתבקשתי לשאול ע"י מו"א שליט"א: בהלוויתו של מורו ורבו הגה"צ ח"ר ראובן דרעי זצ"ל הכריזו בבית ההספדים שאף אחד מצאצאי הרב לא ילווה אותו לבית עלמין וזה על פי בקשתו בצוואתו.

בנו של הרב ביקש מבעוד מועד מאחד המשתתפים בהלוויה שיביא איתו מצלמת וידיאו ויצלם את ההלוויה מתחילתה ועד סופה כיון שהוא רוצה לראות את הלוויה וקבורה.

בשעת הקבורה ראה איש הח"ק שהנ"ל מצלם את הקבורה ואמר לו שיש בזה משום ביזוי כבוד הנפטר ואין לצלם את מעשה הקבורה וגם הפחיד אותו שזה יזיק לו ולבניו וכו' ח"ו אע"פ שעשה כן ע"פ בקשת המשפחה.

ורציתי לשאול האם באמת יש בזה איסור או בית מיחוש?

בברכה רבה, ובזה הנני מצפה לתשובתו הרמה
יאיר אלמקייס ס"ט

תשובה

כבוד הבה"ח כמר **יאיר אלמקייס** שיח"י לאי"ט, נתיבות יצ"ן,
שלו' וברכה וכט"ס,

מכתבו קבלתי וע"ד שאלתו אם יש בית מיחוש לצלם ולהסריט את מעמד
הלזית המת רח"ל. לפום פשטי' אין בזה שום בית מיחוש (כמובן כל זה
כשמצלמים ומסריטים במכשירים כשרים המיועדים לזה ופשוט) ומצד
הדין לכאוי' אין אף שום איסור לצלם ולהסריט את מעמד הקבורה גופי'.
אכן שמעתי מהרב ר' קלונימוס גדליה גרינפלד שליט"א מראשי החברא
קדישא בכאן דאין הדבר נהוג מחמת שפעמים ויתכן שיהיה בזה משום
בזיון ואכמ"ל האופנים בזה, ומחמת כן יש להמנע מזה.

בברכה וביקרא דאורייתא
הק' משה חליוה

יא.

הנאה מראיית מטוס המרסס באיסור בשמיטה

שאלה

לכבוד הרב **משה חליוה** שליט"א מח"ס "ענפי משה",
שלום וברכה,

רציתי לשאול את כת"ר שליט"א שאלה ואשמח אם תענו לי.
האם מותר למורה לטבע להוציא את התלמידים שלו מהכיתה לראות
מטוס המרסס בשנת השמיטה באיסור?

המצפה לתשובתו הרמה
יואל אלמקייס

תשובה

להבה"ח כמר יואל אלמקייס שיחי' לאי"ט,

שלו' וברכה וכט"ס,

הנה בספר גבורי כח על הלכות שביעית (סימן ג' ס"ח) דן בענין טיול בגינת נוי ששתלוח בשמיטה, ובהערה דשם (ס"ק ל"א) הביא מהגר"י זילברשטיין שליט"א דכתב דאף שמעיקר הדין מותר להנות מהגינה מ"מ יש חילול ה' בהנאה מהם, על שמראה שאין ליבו כואב על העבירות הנעשות בארצינו הק'. ומייתי מ"ש בירושלמי דשביעית (פ"ט ה"ו) על רבי חזקיה שעמד בשוק של קיסרי וראה אדם אחד הפורק משא של פירות שביעית שלקטן באיסור והסב ר"ח את פניו בכדי שלא לראותו ובכדי להוכיח לאנשי מקומו שאותו אדם עשה שלא כדין ושלא ילמדו ממעשיו, וכששמע מכך רבי יעקב בר אחא אמר אשרי אמו של רבי חזקיה שילדה בן חשוב כזה. ועל כן הרואה נטיעות שנשתלו באיסור יש לו לעשות כן ואף אם אין לו למי להוכיח הרי זו מחאה של עצמו שתתקבל לרצון לפני אבינו שבשמים (וע"ע דציין לספר עלינו לשבח דברים ח"א עמוד תש"ד סי' ק"כ וספר חשוך חמד עמ"ס סוכה דף מ' ע"א ועוד, ע"ש). ומהשתא נראה דמכל שכן בנידון שאלתו דמע"כ נ"י אשר יש בדבר זה משום חילול ה', ומידה טובה מרובה דיקח את תלמידיו לשדות שומרי השמיטה כהלכה גיבורי כח עושי דברו, ואכמ"ל.

בברכה מרובה וביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה

סימן כ"ג

השמחה בלידת בת

למע"כ ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם
אני אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

הנני מאשר בזה קבלת הספר "גם ברוך יהיה" מהרה"ג רכב"מ דדון
שליט"א, אשר ברובו ככולו משיב אמרים לשאלותיו דמע"כ נ"י, ותשואות
חן חן.

ראה ראיתי מש"כ (עמוד תק"ב) בענין השמחה אשר יש לשמוח בלידת בת
ולא כאותם זרים ומוזרים העצבים וכו' ואמינא נמי דכשזכינו לעשות
קידוש לאחת מבנותינו שתחי' אצל מו"ר מרן הגה"צ רבי יעקב אדלשטיין
זצוק"ל (אחר שיעורו הקבוע במסכת כלים) דיבר בקדשו בענין השמחה
שיש בלידת בת ועמד על מה שמצינו בגמרא ב"ב (דף ט"ז ע"ב) ויהי כי החל
האדם לרוב על פני האדמה ובנות יולדו להם רבי יוחנן אמר רביה באה
לעולם ריש לקיש אמר מריבה באה לעולם וכו' אשרי למי שבניו זכרים
אוי לו למי שבניו נקבות, ע"ש היטב. ובדברי הגר"א ז"ל מ"ש לבאר בזה
דשני הדברים אמת דכשבת באה לעולם הרי שלצד העולם נהיה ריבוי
מוולדותיה שיבואו לעולם משא"כ בן דמצד ההורים יש טפי ריבוי שהרי בן
יכול ליקח כמה נשים ומשא"כ לעולם דאין יותר ריבוי מבנים, ומו"ר מרן
זצוק"ל קמוסיף עלה דבימינו שנוהגים שלא להתחתן עם שתי נשים נמצא
דשוב אין עדיפות לבן על הבת ושניהם שוים לענין ריבויים, ואכמ"ל.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן כ"ד

בקרא (במדבר ח' ב') בהעלותך את הנרות וגו'

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א,
אחדשה"ט וש"ת,
בקרא "דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה
יאירו שבעת הנרות" (במדבר ח' ב').
ופירש"י (שם, ד"ה בהעלתך) וז"ל למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת
הנשיאים לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו שלא היה
עמם בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקדוש ברוך הוא, חידך, שלך
גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות" (תנחומא ה').
ויש לרמוז בסייעתא דשמיא, דהנה סופי תיבות "בהעלתך את הנרות" עולה
בגימטריא "ז' – שלך גדולה משלהם" והיינו דבשבעת קני המנורה
[הנרמזים בז'] שהדליק והיטיב אהרן הכהן ע"ה היה שלו גדולה משלהם,
וק"ל.

והנני חותם בברכה נאמנה וביקרא דאורייתא
הק' משה חליוה

סימן כ"ה

רמזים לעניית אמן בכונה בקרא (במדבר כ"ה י"ג) "ברית כהונת עולם"

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם
אני אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

במ"ש מע"כ נ"י לרמוז בקרא (במדבר כ"ה י"ג) ברית כהונת עולם שהוא
ר"ת בגי' אמן עם הכולל ורמוז דהעונה אמן בכונה (וברמז דייקא עם
הכולל, דכולל בו כל הכוונות וכו') זוכה לבחי' ברית כהונת עולם, דכהן
מסיטרא דחסד (ועי' זוה"ק ח"א דף רנ"ו ע"ב) ויצוה לו השי"ת חסדו
לעולם. הנה אפשר דיש לרמוז בס"ד נמי דתיבות "אמן יהא שמיה רבא בכל
כח כונתו" עולה בגימטריא "יהא ברית כהונת עולם" והיינו שיזכה לחסד
ה' על דרך האמור בדברי מע"כ נ"י. אי נמי יש לרמוז בס"ד דמילוי ראשי
תיבות ברית כהונת עולם דהמה בי"ת כ"ף עי"ן עה"כ בגימטריא "זה עניית
אמן".

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן כ"ו

רמז בקרא (במדבר ל' ג') לא יחל דברו

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם
אני אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

במ"ש מע"כ נ"י לרמז בקרא (במדבר ל' ג') לא יחל דברו דר"ת דילי אתוון
יל"ד. והיינו דמגיל ילדות יש להשריש בילד את חשיבות הענין לשמור על
פיו כדבעי ושלא לדבר דיבורים האסורים, ודפח"ח. הנה עלה ברעיוני דיש
לרמז זה נמי בהאי קרא באופן זה דהנה "לא יחל דברו" עולה בגימטריא
מכוונת "אלו הם קטנים" וליכא מידי דלא רמיזא באורייתא.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן כ"ז

רמז בפסיעות ג"פ שבסיום תפילת שמו"ע

כבוד הרה"ג מוה"ר אברהם יהודה הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס פרדס יהודה,

שלו' וברכה וכט"ס,

הנני מאשר בזה קבלת קונטרסו פרדס יהודה האוצר בקרבו בירורים בפרד"ס בענין הפסיעות והכריעות שבסיום תפילת שמו"ע, ומשנה ברכה לאחיו ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן שליט"א אשר עזרו בהדפסת הקונטרס הנ"ל להגדיל תורה ולהאדירה, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.

הנה בקונטרסו הנ"ל (עמוד ט') מייתי מ"ש בב"י סי' קכ"ג מהשבלי הלקט (סי' י"ח) דכ' בשם הגאונים בטעמא דשלש פסיעות מפני שכשהאדם עומד בתפילה עומד במקום קדושה ושכינה למעלה מראשו וכיון שנפטר מתפילתו צריך לפסוע שלוש פסיעות לאחוריו כדי שיצא ממקום קדושה ויעמוד במקום חול, ומע"כ נ"י נו"נ בדבריו.

ואמינא דיש לרמוז בס"ד דהנה "ממקום קדושה לחול", עם הכולל עולה בגימטריא "הם אלו הג' פסיעות". ואשר רומז דעל ידם כאמור יוצא ממקום קדושה למקום חול.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן כ"ח

רמז בשם חג השבועות

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס, שלו' וברכה וכט"ס, הנני מאשר בזה קבלת קונטרס עמוד יומי קהילתי היו"ל ע"י ארגון שיעורי תורה שע"י ביהמ"ד הגדול דקרעטשניף רחובות. כמו"כ ראיתי אשר בין הבתרים נדפסו דא"ח מכ"ק האדמו"ר מקרעטשניף שליט"א אשר נמסרו ע"י מע"כ נ"י באמצעות מכונו כוננת מאז, ותשוח"ח. במ"ש כ"ק האדמו"ר שליט"א (עמוד י"ב) ו"ל טעם שנקרא יו"ט זה שבועות וכמו"כ יש להתבונן שבכל יו"ט יש הענין שלו ר"ה – שופר, סוכות – סוכה וד' מינים, בפסח – מצה. ומה מיוחד ביו"ט זה חג השבועות, וי"ל כי הנה כל כלל ישראל מושבעים ועומדים מהר סיני שהשביע השי"ת לישראל בקיום התורה והמצוות וכמו"כ ישנה השבועה שמשביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע ועל כן זה הענין ביו"ט זה של קבלת התורה לזכור "השבועות" שנשבע, ועי"ז ישמור מעכשיו ויקיים התורה הקדושה כראוי, עכ"ל. והנה עלה ברעיוני בעזה"י דיש לרמוז הדברים באופן זה, דהנה "מתן תורה שבועות", עולה בגימטריא מכוונת "בזכירה תהי צדיק ואל תהי רשע", וק"ל.

ביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה